

ȚARA DE MÂINE

Revistă de probleme sociale, politice și economice

ANUL II.
No. 11—12

Nov.-Dec.
1 9 3 6

S U M A R :

- Politica și Biserica *C. Rădulescu-Motru*
Situția țărăniei în Italia fascistă *E. Mezincescu*
Structura economică a statului
 țărănesc *Petru Manu*
Drumul spre biruință *A. Vlășceanu*
Școala primară în Statul național-
 țărănesc *Ion Georgescu*
Țărăniea și muncitorimea în
 cadrul economiei dirijate . *V. Vlasu*

Insemnări:

„Dreapta” și „stânga” în partidul național-țărănesc; D. Ion Mihalache vorbește tineretului; Jaloane în politica externă; Problema socială a tineretului de astăzi; Conferințele politice dela Cluj; „Românismul”; „Democrație, corporatism, comunism”; „Țărănismul și Naționalismul economic”.

COMITETUL DE REDACȚIE:

M. BIJI, GH. DRAGOȘ, C. DRĂGULESCU, I. GHEȚIE, V. JINGA, ED.
MEZINCESCU, A. MIHALCA, O. NIȚULESCU, V. NOVAC, I. OAN-
CEA—URSU, A. PAMPU, A. POPOV, B. SCHIOPU,
C. SUCIU, A. TĂTARU.

COLABORATORI:

C. ALBU, T. ANASTASIU, A. ANDERCO, A. S. BANCIU, M. BOTA,
GH. BRÂNDUȘ, I. GEORGESCU, GR. MĂRCUȘ, C. MITREA, ROMAN
MOLDOVAN, PROF. V. MOLDOVAN, P. PAVEL,
ROMUL POP, I. V. TARȚIA, A. VLĂȘCANU.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

PROFESOR VICTOR JINGA, CALEA MAREȘAL FOCH 63, CLUJ.

REDACTOR RESPONSABIL: GH. DRAGOȘ, PROF.

Abonamentul anual . . . Lei 100

Pentru instituții de orice fel Lei 500

Către cititori

Prietinii scrisului nostru, cei apropiați de gândirea acestei reviste, toți cari au primit revista noastră sunt stăruitor rugați să ne trimită neîntârziat prețul abonamentului. — (Lei 40 pentru anul 1935, Lei 100 pentru 1936 și Lei 100 pentru 1937).

Acesta este ultimul număr care se trimite celor cari nu și-au achitat abonamentul.

Politica și Biserica

Ispita de a întrebuița ori și ce mijloc pentru a asigura un succes în lupta politică este așa de puternică, în firea omenescă, încât nu este de mirare să vedem în istoria creștinismului, sprijinite și justificate pe baza învățăturilor lui Christ revendicări politice foarte deosebite. Biserica lui Christ este invocată, când de săraci, când de bogați; când de naționaliști, când de internaționaliști; ea este, când revoluționară, când narcotisantă. Christ în lumea secolelor apare ca legendarul Janus, care cu cele două figuri privește în două direcții contrare.

Bineînțeles, Biserica a sfârșit prin a se pune la adăpost contra acestei ispite. În sufletul curat al credinciosului creștin amestecul numelui lui Christ în discuții, și mai ales în pamflete politice, este considerat ca o impietate. În școlile înalte de teologie, unde se interpretează cuvântul Mântuitorului de către oameni luminați la minte și cu simțul răspunderii, acolo nu mai este vre-o îndoială. Politica și Biserica sunt așezate în două lumi separate. Politica pe planul de jos, al lumii învrăjbite pentru interese materiale și pentru drepturi la dominație; Biserica, pe planul de sus, al lumii înseninate de adevăruri relevate. Una pe planul de război; alta pe planul de pace.

Între aceste două lumi, există după tradiție și după părerea teologilor cu răspundere, un singur raport și anume acela pe care l-a creat pogorârea lui Christ, fiul lui Dumnezeu pe pământ. Pentru răscumpărarea păcatelor celor învrăjbiți, s'a întruchipat în om fiul lui Dumnezeu, a pățimit și a fost răstignit pe cruce. Acesta este marele mister al Bisericii lui Christ, mister pe care păgânii nu l-au înțeles niciodată. El nu este înțeles din nefericire nici astăzi de ori și cine. Pentru a-l înțelege, trebuie un suflet golit de interesele materiale ale pământului și dispus să primească lumina revelațiunii.

Din primul secol chiar al istoriei sale, creștinismul a avut în fața sa o erezie puternică provenită din ispita politice. Poporul în mijlocul căruia Christ s'a desvăluit omenirii, poporul evreu era împărțit în două partide, dintre care una, aceea a Fariseilor pretindea că noua religie a lui Crist este pur și simplu justificarea naționalismului evreu. Profetii anunțaseră, în adevăr, un Messia pentru poporul evreu. Acest Messia

avea să readucă legea lui Moise la o prețuire cum nu avusese ea vreodată. Cine putea să fie acest Messia? Era el însuși Christ, atunci îndoiala nu mai poate fi, ziceau Fariseii, că el a fost trimis pe lume pentru a întări naționalismul evreu! A trebuit muncă uriașă a apostolului Pavel pentru ca erezia să fie înlăturată.

Dar abia că această erezie a fost înlăturată că au venit altele ca să-i ia locul. Cu cât creștinismul se răspândea și puneă stăpânire pe sufletul popoarelor antice, cu atât mai numeroase își făceau apariția fel de fel de gnose, care încercau să dovedească perfecta concordanță a noii religii cu credințele și filosofiiile păgâne. Martirul Justin, între anii 138—160 după Christ, voește a dovedi, nici mai mult nici mai puțin, decât că toate instrumentele de muncă de orice meserie, dimpreună cu luntrile, corăbiile, armele de războiu și steagurile întrebuițate de elini, toate prin forma lor prevesteau cu mult înainte crucea creștină. Apoi, gnoșele cu caracter pur filosofic, care încercau să facă din creștinism o simplă școală filosofică. Personalitatea lui Christ, în rolul ei de mijlocitor între Cereșul Părinte și om, se face uitată, pentru ea în locul ei să se recurgă la principii cosmice universale, și la tot felul de deducții bazate pe simple analogii. Fiecare gnostic căuta astfel un aranjament cu creștinismul pentru a rămâne la credințele și întocmirile politice vechi. Răstignirea Mântuitorului se pierde ca un fapt divers în mijlocul speculațiilor care explică toate câte se petrec în cer și pe pământ.

Ereziile din izvorul ispitei politice, se continuară secole dearândul. De ele n'am scăpat de tot nici astăzi.

Este, precum am zis, în firea omenească, ca pentru asigurarea unui succes politic, să se reculege la învoirea celor sfinte. În timpul marelui război mondial, comandantii armatelor beligerante își luaseră chiar obiceiul să asocieze direct pe Dumnezeu la planurile lor de exterminare contra inamicilor. Au fost momente grele pentru sufletul dreptcredincioșilor creștini.

Cu sfârșitul războiului mondial s'a crezut că erezia este sfârșită. De altmintreli ea nu fusese susținută de nici un teolog cu răspundere.

Și iat-o, din nou apărând, sub o formă nouă, în Germania. Nici de astă-dată ea nu clatină dogmatica bisericii creștine. Erezia nu are partizani printre reprezentanții oficiali ai clerului. Ea este totuși activă și începe să turbure atmosfera culturală a timpului.

Germania oficială revine la fariseismul evreiesc de altă dată. Guvernării acestei țări cer dela creștinism o justificare a politicii lor naționaliste. Dacă Christ a venit pe lume pentru a răscumpăra păcatele omenirii întregi, atunci el nu poate fi

un model pentru viața germană. Viața germană vrea de aci înainte să se diferențieze de viața celorlalte popoare. Ea vrea o religie potrivită rasei nordice. Fără caractere de universalitate, ea vrea o religie care să se identifice cu destinul german.

Cât va dura această erezie, este greu de prevăzut. Că ea va dispărea, odată și odată, aceasta nu face îndoială. Deocamdată constatăm totuși că ea este discutată. Ba încă, ea face proseliți prin alte țări. Bunătoară în țara noastră.

Avem și noi fariseii noștri.

Erezie fariseilor noștri n'are în fond nici o originalitate. Ea este un amestec de speculații filosofice, împrumutate din cărți de mână a doua; o apologetică naivă a ceea ce ar putea să fie un ortodoxism naționalist al Românilor. Persoana Mântuitorului, bineînțeles, nu joacă vre-un rol în acest ortodoxism. Ortodoxismul fariseilor noștri este croit pe istoria politică a poporului român, întocmai după cum creștinismul fariseilor evrei era croit pe messianismul evreu. Din această cauză îl găsim anticipând ceea ce a constituit politica voievozilor români. El a fost o forță care s'a manifestat intensiv și extensiv. Intensiv — a creat individualitatea naționalistă a popoarelor ortodoxe; extensiv — a întreținut conștiința misiunii ecumenice a poporului român, în prima linie, și a celorlalte popoare ortodoxe (afară de a celui rus) probabil, în a doua linie. (Vezi revista „Gândirea“ pe Octombrie 1936).

Marele mister al creștinismului se ocotește astfel de către fariseii noștri. Nu mai există marea dramă a istoriei omenești, produsă prin arătarea în chip de om a lui Christ, nu mai există un „dincolo“ de lume, domeniu rezervat revelației; creștinismul cu învățăturile lui morale și-a pierdut virtuțile extratemporale și extraspațiale, de care ne vorbesc evangheliștii, el este de acum înainte un soare oarecare al lumii fizice, supus morții, pe care-l apreciem după foleasele revărsate în timp și spațiu...

Așa dar religie pe măsura omului și a poporului, iar nu omul și poporul pe măsura religiei. Unde mai este atunci diferența dintre noi și păgânii?

* * *

Este cu totul altă chestiune aceea a preoților în politică. Biserica întrupează o dogmatică spirituală, pe care ea trebuie să o țină neștirbită în vecii-veclor; preotul este un simplu om, care trebuie să se adapteze cerințelor vremii sale. La Statele democratice, preotul este dator să-și exercite drepturile politice. Întrebarea dar, dacă preotul este bine să facă politică, la noi nici că se poate pune. Statul nostru este bazat doară

pe o constituție democratică. Singura întrebare care poate să fie pusă, este aceea asupra modului cum preotul are să facă politică. Și la aceasta se poate răspunde prin bunul simț. Este evident că un reprezentant al bisericii, cum este preotul, nu poate să se manifeste ca agent electoral, ca pamfletar sau ca politicianist de meserie. El trebuie să-și păstreze și afară din Biserică ceva din atitudinea pe care o are ca oficiant al cultului religios.

Dar asupra acestor lucruri nu mai trebuie insistat, fiindcă toată lumea le înțelege.

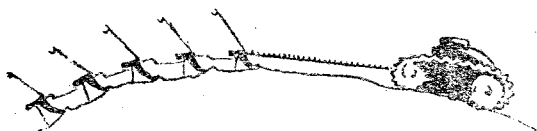
Acea ce nu poate lumea înțelege însă și asupra căruia trebuie insistat, este lucrul următor: Mulți preoți care fac politică, sau care sunt numai înscriși în partide politice, se cred îndreptățiți să ia condeiul și să intervină în polemicile cu caracter bisericesc, la toate ocaziile, când au impresia că este atinsă credința strămoșilor. Cu cele mai bune intențiuni, dar cu argumente slabe și copilărești. Dintre acești preoți, unul bunăoară, scrie cu dispreț despre catolicismul și despre protestantism, ca despre niște confesiuni care au nenorocit popoarele Apusului, însuflându-le spiritul de aventură și de utopie, pe când ortodoxismul a făcut din Român un ideal de înfăptuire armonică (vezi aceeași revistă „Gândirea“, din Octomvrie 1936, în articolul semnat: Stăniloae!).

De ce ajutor pot fi pentru ortodoxism asemenea scrieri în stil de pamflet și cu un conținut copilăresc? Ajuns-a oare ortodoxismul să aibă nevoie, pentru a-și justifica menirea, de caracterizările paradoxale ale ori și cărui absolvent de seminar?

Ar trebui mai multă supraveghere asupra acestor impulsivi ai condeiului. Căci ei ne fac de râs.

Preoții au prin urmare dreptul să intre în viața politică. Aici, ei să-și laude pe șefii partidului în care sunt cât vor voi. Dar cu laudele și cu polemicile în materie bisericească, cei nepregătiți să ne slăbească. Dacă nu avem teologi învățați, care să ne caracterizeze ortodoxismul, să-i așteptăm. Noi, creștinii ortodocși, suntem obișnuiți cu așteptarea. Dar joc de-a politica în cele bisericești nu primim.

Prof. C. RADULESCU-MOTRU.

Situația țărănimei în Italia fascistă

MOTTO: „Statul a făcut deja un mare sacrificiu pentru a veni în ajutorul proprietarilor funciari, așa că acum el nu poate face nimic pentru țărani”. Theophile Rossi, Ministrul Industriei din guvernul fascist în anul 1923.

Pentru că infiltrarea fascismului se accentuează pe zi ce trece și încearcă să petrundă și în masele țărănești după ce a infectat mica burgeoisie, este bine să aruncăm o privire asupra situației țărănimei în statele unde fascismul — deținând puterea de mai mult timp — a avut posibilitatea să arate roadele politice sale față de pătura agricolă.

Acum de curând Musolini încercând să justifice măcar de formă în fața lumii, deslănțuirea poftelor de cucerire ale imperialismului italian, să proclame în toate discursurile sale că poporul italian este gătuț din cauza micimii țării și că are nevoie de noi pământuri pentru a putea răzbi. Italia imperialistă și fascistă, cerea prin glasul dictatorului său: „un loc sub soare!”.

Țara devenise cu adevărat neîncăpătoare?

În Italia desimea populației nu e prea mare: 125 locuitori pe kilometrul pătrat. În Belgia însă desimea populației e 263 locuitori pe km. pătrat, în Olanda 266, în Boemia 128, în Moravia 125, în New-Jersey 148, în Porto-Rico 159 pe km. pătrat. De aici reese că sunt țări cu o populație mult mai deasă dar fără poftă de întindere așa cum arată Italia. (T. Cristureanu: Imperialisme. București 1936.)

În Italia pământul bun pentru agricultură reprezintă 48% din totalul suprafeței țării, în timp ce în Statele Unite ale Americii nu reprezintă decât 19 la sută, în U. R. S. S. 30 la sută, în Spania 38 la sută, în Germania 46 la sută, în Polonia 46 la sută, în Anglia 27 la sută, în România 43 la sută, în Franța 47 la sută, în Jugoslavia 26 la sută iar în Grecia numai 15 la sută. (T. Cristureanu: Imperialisme. București 1936.)

Se vede prin urmare că, spre deosebire de cele ce susțin fascismii italieni nici suprafața cultivabilă nici desimea populației nu justifică expansiunea.

Din ce cauză poporul italian nu are „loc sub soare”? — Vom cerceta iarăși cifrele. Găsim astfel că în 1935,

adică după 13 ani de când regimul fascist, care trebuia să ferească pe țărani italieni, a fost instalat, — întreaga suprafață cultivabilă de 15.084.452 hectare este stăpânită de 2.478.412 proprietari de pământ. Din această suprafață, 7.049.682 hectare, adică aproape jumătate (47 la sută), din tot pământul bun pentru agricultură este stăpânit de 12.490 mari proprietari. *În timp ce 2.465.922 capi de familie stăpânesc 9.032.770 hectare, la 12.490 capi de familie le revine în medie câte 565 hectare.* (T. Cristureanu: Imperialime. București 1936).

Așa fiind situația se înțelege de minune de ce fascismul cere loc sub soare pentru poporul italian. Poporul italian nu mai are loc în țara proprie din cauza marilor proprietari care îl măbușă. Din cele 400.000 italieni câți emigrează în cursul unui an, numai 15.000 merg de se stabilesc în coloniile italiene. Pentru că nici acolo nu pot trăi de răul exploatării și condițiilor proaste de viață." Dacă însă s'ar împroprietări cu loturi de 4 hectare, (Italia), ar oferi loc de colonizare pentru aproape 2 milioane capi de familie sau aproape 10 milioane locuitori", T. Cristureanu. Atunci însă cele 12 mii de latifundieri ar trebui să piardă o parte din bunurile pe care le dețin. Cei 12 mii latifundieri, împreună cu câteva sute de mari industriași și de bancheri, dețin însă în mâna lor statul fascist cu milițiile, cu batalioanele de cămăși negre cu jandarmeria, urmata, poliția, siguranța, tot aparatul creat pentru a împiedica poporul să-și rezolve singur suferințele sale.

Acestea sunt cifrele brute care exprimă situația populației agricole din Italia de azi. Să vedem însă mai de aproape ce a făcut fascismul italian, ce-a făcut Mussolini pentru țărâ-nimea italiană.

PROMISIUNILE BURGHEZIEI ITALIENE

În 1915, când burghezia italiană a hotărât, pentru a-și satisface interesele imperialiste, să intre în război, a întâlnit o vie opunere în rândurile muncitorimei și mai ales a masselor țărănești, care trebuiau, ca pretutindeni altunde, să constituie grosul armatei.

Pentru a învinge această rezistență, în afară de măsurile de constrângere întreprinse, burghezia italiană a recurs și la promisiuni solemne. **Salandra**, președintele consiliului de miniștri de pe atunci și șeful marilor proprietari de pământ din Sudul Italiei, a declarat în Camera Deputaților: „După sfârșitul victorios al războiului, Italia va îndeplini un mare act de dreptate socială. Italia va da pământ țăranilor, cu tot ce va trebui pentru că fiecare erou de pe front... să poată să-și facă o situație independentă. Aceasta va fi recompensa pe care patria o va oferi fiilor săi valoroși". Din ordinul statului major,

această declarație a fost multiplicată și citită tuturor soldaților de pe fronturi.

După războiu, când toate aceste promisiuni au fost bineînțeles uitate și când nimeni nu se mai gândea să dea pământ țăranilor, a început o luptă îndârjită între țărani și marii proprietari de pământ. În sudul Italiei, unde numărul țăranilor săraci este extrem de mare, țărani au invadat în 1920 marile domenii și le-au ocupat. Au fost însă alungați cu armele. În urma luptelor pe care țărani le-au dus între anii 1918—1922, câteva avantagii au putut fi smulse proprietarilor. Așa a fost încheierea obligatorie a contractelor colective de muncă, între muncitorii agricoli și proprietarii de pământ. Prin aceste contracte colective de muncă, sunt suprimate câteva privilegii datând de pe vremea șerbiei, cum era de pildă „terzeria“, un sistem după care proprietari, fără să cheltuiască nimic primeau două treimi din produsele solului și nu lăsau decât o treime țăranului care-l muncise. Țărani care arendau pământuri erau obligați să cumpere pe socoteala lor sămânța, îngrășăminta chimică și celelalte de trebuință, pe lângă acestea, arendașul țăran mai era silit să cultive ceiace dorea proprietarul pământului. Fii săi nu se puteau căsători fără permisiunea proprietarului. Existau apoi o seamă de taze în bani în zile de muncă și în natură, de ex.: a). în fiecare an un oarecare număr de zile de muncă fără plată, b). un număr hotărât de găini pe an și de ouă pe săptămână, c). o sumă anuală pentru casa pe care o locuia, d). o taxă specială dacă vroia să-și crească un porc, etc. Prin contractele colective de muncă toate aceste taxe și abuzuri au fost abolite.

În 1919, prin decretul **Visochi** (numit așa după ministrul de agricultură care l-a semnat), guvernul a recunoscut țăranilor săraci, organizați în cooperative dreptul de a ocupa terenurile necultivate sau prost cultivate aparținând marilor proprietari. Ocuparea se făcea pentru un număr determinat de ani. Acest decret a fost considerat ca un pas spre cucerirea pământului de către țărani. Importanța lui a fost însă exagerată de către guvern, care urmărea doar o ridicare a producției agricole, scăzută foarte mult.

PROMISIUNILE FASCISMULUI ITALIAN ȘI PRIMELE VIOLENTE

Prima intervenție a fascismului în existența și în luptele țăranimii italiene, coincide cu contra ofensiva pe care marii proprietari de pământ au desfășurat-o în vederea smulgerii puținelor privilegii pierdute. În acest scop toate elementele reacționare dela sate, marii proprietari conservatori, alături de liberalii democrați și de catolici, declasatii războiului, stu-

denții care nu avuseseră timp din cauza războiului să-și termine facultatea, diverse elemente parvenite la gradul de ofițer și demobilizate fără nici o meserie, se contopesc în organizațiile teroriste care vor primi numele de „echipe de acțiune“, a căror obiective va fi dezorganizarea treptată a masselor țărănești. De pe urma acestei dezorganizări va rezulta pierderea tuturor avantajilor câștigate prin contractele colective de muncă. Aceste avantaje nu fuseseră câștigate decât prin forța unei organizații. (Federația lucrătorilor de pământ), care în 1920 ajunsese la 700.000 membri înscriși.

Dar împotriva organizațiilor țărănești și mai ales împotriva spiritului de deșteptare care exista în masele țărănești, forța și violența „echipelor de acțiune“ nu era indesublătoare. Pentru a secunda acțiunea bandelor teroriste, fascismul italian lansează un program ultra-demagogic, care apare în 1920 în oficialul partidului „Il popolo d'Italia“. Acest program prevedea între altele :

1. Impărțirea pământului la țărani, 2. confiscarea unei părți importante din capitaluri, 3. controlul muncitoresc în industrie, 4. abolirea tuturor taxelor care apăsau pe țărani care munceau direct pământul, 5. confiscarea supra beneficiilor realizate de industriași în timpul războiului, 6. suprimarea Senatului ca fiind o instituție reacționară, ai cărei membri nu erau aleși de popor ci numiți de rege, 7. convocarea unei adunări naționale constituante pentru a stabili dacă poporul este pentru monarhie sau pentru republică (fascismul se declara partizan al republicei), 8. descentralizarea regionalistă, 9. autonomia și libertatea comunelor, 10. vot universal femeilor.

În acelaș timp Mussolini scria : *Vom exproprierea pământului a minelor și a mijloacelor de transport. Voi sprijini din răspuțeri justele revendicări ale țărănilor, minerilor, muncitorilor căilor ferate și marinarilor.* (Popolo d'Italia din 3 X-III 1919 și 10—11—21 V 1920).

Cu toată demagogia, cu toate promisiunile strălucite pe care fascismul le făcea, numai o mică parte din țărănimea, în special cea mai bine situată a fost sedusă; împotriva celeilalte părți, care cuprindea în special pe țărani săraci și pe muncitorii agricoli, a trebuit să se desfășoare din partea bandelor fasciste secundate de aparatul de stat, o teroare grozavă. Țărănimea italiană a fost zdrobită și învinsă, așa cum a fost învinsă muncitorimea.

În prima perioadă a ofensivei fasciste (Oct. 1920 — Sept. 1920), fascismul proclamă intenția sa de „a lupta până la capăt împotriva bolșevismului asiatic, ca și contra capitalismului spoliator“... Prin „bolșevism“ se înțelegeau masele organizate muncitorești și țărănești. „După ce am zdrobit bolșevismul, spunea Mussolini, vom aranja și socoteala capitaliștilor și ma-

rilor proprietari". Această demagogie a făcut ca un număr oarecare de țărani să consimtă la distrugerea organizațiilor muncitorești și țărănești profesionale — pe care Mussolini le numește „roșii”. În a doua perioadă a ofensivei, burghezia italiană face următoarea descoperire:

„Țăranii catolici sun la realitate „bolșevici a'bi”, cât pri-nește foștii combatanți democrați, republicani, etc., aceștia sunt „bolșevici tricolori”; organizațiile lor sunt la fel de periculoase ca și orgdnizațiile țăranilor roșii deja dizolvate și trebuie să aibă aceeaș soartă”. Rezultatul a fost distrugerea acestor organizații și lipsirea clasei țărănești de aceste ultime instrumente pentru apărarea intereselor sale.

Organizația fascistă se împărțea dela început în două părți: o parte politică și una militară. Partea politică era reprezentată de inspiratorii sau finanțatorii mișcării; marii proprietari agricoli, industriali și bancherii. Partea militară o formau executanții, cuprinzând pe declassați plătiți, unele părți din mica burghezie, unele elemente țărănești visând să ajungă în situația de poprietari și alte elemente eterogene care credeau sincer în revoluția fascistă. Aceștia formau echipele de acțiune, înarmate cărora burghezia le puna la dispoziție automobile și autocamioane, precum și întreg aparatul de stat: autoritățile și armata.

La început, nedispunând de forțe suficiente, atacul unei comune se dădea de către echipele mai multor comune și uneori ale unei provincii întregi, concentrate într'un singur loc. Mussolini mărturisește însuși (Senat, 9. VI. 1923): „Anii 1921—22 au fost semnați prin expedițiile fasciste coercitive. Fasciștii erau obligați de a lua cu asalt orașele și satele cu ajutorul marilor masse armate”. Dacă țăranii erau în stare să opună vreo rezistență bandelor fasciste, poliția și jandarmeria îi dezarma în prealabil.

Lată câteva din nenunțratele întâmplări, care arată mai bine decât orice altceva, cum înțelege fascismul să soluționeze nevoile țărănimii: La Cerignola (Foggia), în 15 Mai 1921, cu toate amenințările țărani s'au prezentat în grupuri compacte la alegerile parlamentare, alegând deputat pe șeful lor, care fusese închis din cauză că luase apărarea intereselor țărănești. Fasciștii și carabinieri (jandarmii italieni), au deschis focul asupra țăranilor pe neașteptate în scopul de a-i împiedeca să voteze. Nouă țărani au fost uciși.

La Bagnola Meila (Brescia), un mic fermier, Alexandru Arenghi, se împotrivișe anumitor cerințe ale proprietarului, cu privire la metodele de cultură și se certase cu el. A doua zi, în 12 Septembrie 1923, o echipă fascistă a venit la el și, după ce l-a insultat și bătut împreună cu toată familia lui, l-a omorât cu focuri de revolver.

La Muro Lucano (Potenza), țăranul Michel Gardone, din cauză că refuzase să semneze o declarație de devotament față de fascism, a fost transportat la sediul fasciei și bătut. A doua zi, 28 Decembrie 1923, în prezența tuturor locuitorilor scoși din case și alinați în piața satului, Gardone a fost silit să stea cu picioarele goale în apa înghețată timp de

un ocaz. Șeful fasciei a ținut un discurs în care a spus: „Celace ce i s'a întâmplat lui Gardone, este cea mai mică pedeapsă care așteaptă pe țărani care nu se supun complet fascismului“.

La Scarnafigi (Cuneo), în predica sa de Duminică, preotul declarase că țăranii catolici aveau dreptul să reconstituie liga lor din moment ce nu exista nici o lege care s'interzică. După liturghie a fost prins de fasciști și obligat să înghită o jumătate de litru de ulei de ricină, iar pe urmă a fost plimbat pe jumătate gol în automobil, prin tot ținutul.

Acestea nu sunt decât câteva exemple izolate între mii de cazuri în care țăranii au avut să sufere violențele fasciștilor, de îndată ce opuneau cea mai mică rezistență fascizării, sau încercau să reconstituie asociațiunile lor profesionale sau politice. Pentru țărănimia italiană, fascismul s'a anunțat prin asasinat la drumul mare, rămasesse nepedepsite, prin violuri, prin batjocorirea frunțășilor și a preoților care făceau cauză comună cu țăranii ¹⁾.

FASCISMUL ȘI IMPROPRIETARIREA ȚĂRANILOR

În afara violențelor și a diverselor insulte pe care țăranii le-au avut de îndurat din partea fascismului care din conducerea statului și tocmai pentru că fascismul prezintă cazurile de natura celor expuse mai sus drept „simple excese revoluționare, este necesar să vedem care au fost realizările practice ale fascismului în domeniul politicii agricole.

Încă din vara lui 1922, la primul congres al sindicatelor fasciste, Mussolini încetează de a mai anunța proletariatului agricol o revoluție agrară.

În cursul verii 1922, catolicii prezintă camerei un proiect de lege pentru exproprierea latifundiilor. Proiectul prevedea exproprierea cu plată de indemnizații, prin intermediul unui Institut național de colonizare, a domeniilor prost s'au de loc cultivate de către proprietarii lor. Cu toată moderația lui, proiectul este viu combătut de grupul parlamentar fascist, iar după „marșul asupra Romei“, prima grijă a lui Mussolini este de a retrage proiectul înainte de a fi discutat de Senat.

La 11 Ianuarie 1923, guvernul fascist anulează decretul Visochi din 1919, prin care pământurile necultivate, ocupate de țărani fuseseră sancționate cu titlu provizoriu. Țăranii cari ocupaseră acele pământuri și ei amelioraseră cu sudoarea frunții lor, au trebuit să le restituie fără nici o indemnizație vechilor proprietari.

După 1923 fascismul nu s'a mai atins de marea proprietate agricolă. A încercat să prezinte „bonificarea integrală“, drept începutul unei redistribuiri a solului italian, în timp ce teoreticienii săi declarau: „Regimul fascist crede în importanța fundamentală a proprietății private a pământului, el lasă la locul lor pe proprietarii pe care îi găsește. El respectă principiul proprietății până la scrupulozitate (G. G. Baravelli.

¹⁾ Nicoletti: Le fascisme contre le paysan. Paris, 1929.

La bonificatiom integrăle en Italie, 1935). Rezultatul acestei scrupulozității față de proprietarii de pământ se vede în cifrele pe care le am arătat la începutul acestui capitol. Marea proprietate italiană ese intactă, în timp ce mica proprietate țărănească este pe punctul de a fi absorbită. În timp ce proletariatul agricol, țărănimea care nu posedă pământ este redusă la cea mai neagră mizerie.

În 1934 când s'a adus a doua lege asupra bonificării, Ministrul agriculturii, Acerbo, a declarat că legea a fost primită cu entuziasm de proprietarii de pământ, pentrucă ea nu se atinge de dreptul sacru al proprietății. În urma legii din 24 XI 1928, proprietarii care nu pot să suporte cheltuelile de ameliorare ale culturilor, pot fi expropriați cu indemnizație, de toată sau numai de o parte din proprietatea lor, prin intermediul consorțiului de bonificare.

„Bonificarea integrală“, însemna în teorie o încercare de ameliorare a culturilor agricole și în acelaș timp o încercare de parcelare a marii proprietăți. Proprietățile expropriate și parcelate, nu erau remise însă direct țăranilor, ci unor societăți de speculație fonciară, care le revindeau cât mai scump posibil. (Exproprierea nu e făcută în profitul tuturora ci pentru binele societăților cu interese strict limitate“. (Rosenstock—Franck: l'economie corporative fasciste, 1934).

Legea din 1934 încearcă să corecteze abuzul care se făcea cu speculația, hotărând ca bonificarea pământurilor expropriate și parcelarea lor să fie făcută de către stat prin intermediul Institutului fascist de bonificare. Pe de altă parte aceiaș lege face obligatorie exproprierea în cazul când proprietarul n'ar putea suporta singur cheltuelile bonificării. Criza agrară a atins însă mai adânc pe micii proprietari decât pe latifundiarii, așa că exproprierea obligatorie lovește în special pe micii proprietari. În acelaș timp, indemnizația de răscumpărare a proprietății este stabilită în funcție de rentabilitatea ei, prin calcularea capitalizării venitului net al domeniului. În aceste condiții și fiind scămă e faptul că veniturile și rentabilitatea proprietăților mici era derizorie, pământurile țăranilor proprietari au putut să fie răscumpărate cu prețuri de nimic.

Pe lângă aceasta bonificarea costă foarte mult (între 10.000—20.000 lire hectarul — 80—90.000 lei), așa că statului fascist i se pune următoarea problemă: sau să parceleze după bonificare cu prețuri prohibitive care ar face vânzarea loturilor imposibilă, sau să dăruiască loturile unor coloniști privilegiați. Statul fascist italian a optat pentru această a două eventualitate, în măsura în care posibilitățile sle financiare i-au dat voie; așa de pildă în locul mlaștinilor secate de la Pentini, statul fascist a distribuit aproximativ 50.000 hectare unor familii de vechi combatanți — în realitate militanți fasciști încercați — pe care teritoriu sunt con-

struite apoi numai 2773 ferme, ceea ce face ca de fiecare exploatare să revină aproximativ 19 hectare.

Fascismul arată astfel că este incapabil să rezolve problema existenței marelui masă producătoare țărănești. Fascismul nu poate oferi o ridicare a nivelului de traiu al acestor mase prin acordarea de pământ tuturor capilor de familie în stare să muncească. Acordând însă pământ în suprafețe care să permită exploatarea mijlocii, unor categorii reduse de privilegiați, fascismul urmărește consolidarea poziției sale la sate, ridicând împotriva proletariatului agricol, interesele unei clase de țărani înstăriți creată artificial.

Fascismul se silește pe de altă parte să ajute reconstruirea marii proprietăți alături de cea mijlocie. Astfel în anumite părți ale țării, după dărâmarea regimului feudal, țărani se bucurau de dreptul de a folosi în comun anumite pământuri provenite din marile latifundii senoriale, asupra cărora titlurile de proprietate ale urmașilor marilor seniori erau numai nominale. Prin legea din 8 Iunie 1924, aceste pământuri sunt redată pur și simplu proprietarilor lor nominali.

Aceste domenii să găseau în special în provincia Lazio, și ajunseseră în posesia seniorilor feudali sub formă de daruri papale, regale sau princiare. Bineînțeles ele ajunseseră în mâinile papilor, ale regilor sau prinților prin frustrarea drepturilor firești ale țăranilor. După dezagregarea regimului feudal, au urmat uni de procese și revolte țărănești, după care se stabilesc un fel de transacții între feudali și populație. Primii rămăneau în mod nominal proprietari pământului, ne având drept în realitate decât la stăpânirea castelului și a terenului din jur. Populația avea drept să însămânțeze, să pască vitele, să taie lemne, sau să construiască case pe aceste întinderi foste senoriale. Țărani au transformat cu timpul aceste terenuri în vii și câmpuri înfloritoare, care prin legea adusă de guvernul fascist au trecut din nou în folosința foștilor lor stăpâni feudali.

Statul fascist ajută din toate puterile sale pe marii proprietari în opera lor de exploatare a maselor muncitoare agricole. În 11 Februarie 1923, se decretează reforma muncii agricole. Prin această reformă:

a) — Toate vărsămintele pentru asigurările agricole, care mai înainte cădeau în sarcina exclusivă a proprietarului, trec în întregime asupra țăranilor.

b) — Alocația în caz de pierdere temporară a capacității de muncă a fost suprimată pentru toți țăranii, micii proprietari, fermierii și familiile lor, în scopul ca latifundiarul să fie scutit de a mai plăti cotizațiile.

c) — Țărani peste 65 ani și copii sub vârsta de 12 ani sunt excluși de la asigurări.

d) — Salariile sunt reduse sub minimul vital. În regiunea

Ferrara de pildă, salariul mediu al unui ziler cade în 1934 la 6 lire 60, față de 19 lire 71 în 1925. Ziarul fascist „Corriere Padovano“ mărturisește în Nr. din 15 Noembrie 1934: „In provincia noastră situația muncitorilor agricoli a putea, fără nici o exagerare să fie calificată drept tragică“. În afară de aceasta, în decursul lunilor de iarnă, salariile suferă din nou o scădere de 20—25%, sub pretextul de „a stimula pe agricultori să ocupe mai multă mână de lucru, pentru a lupta împotriva șomajului de iarnă“ (?) (l'Oeuvre 8 Decembrie 1934). Dacă ținem seamă și de faptul că un ziler nu lucrează mai mult de 80—150 zile pe an, venitul efectiv al unui lucrător agricol se reduce la nimica toată. În unele regiuni câștigul efectiv al unui lucrător agricol revine la 3—4 lire pe zi, ceiace în moneda noastră corespunde la 27—35 lei (trebuie să se țină seamă în acelaș timp și de faptul că puterea de cumpărare a lirei este mult scăzută față de leul nostru).

REINVIEREA FEUDALISMULUI. LEGAREA ȚĂRANULUI DE PĂMÂNT.

Deigur în aceste condițiuni de viață, entuziasmul muncitorilor agricoli pentru „viața la țară“ a scăzut considerabil. Consecința imediată a fost așa zisa „emigrație interioară“, adică o tendință pronunțată pentru deplasarea populației de la țară către oraș. Afluența de brațe de muncă la oraș aducea după sine agravarea mizeriei care domnea acolo și a șomajului. Din această cauză fascismul ia măsuri nemiloase față de țărani care încercau să se deplaseze către oraș, trimitându-i fără cruțare „la urma“ lor.

Pentru a lega însă pe țăran mai energic de pământul pe care-l lucrează, fascismul restabilește marele deziderat al seniorilor proprietari: salariul în natură. În afară de aceasta o nouă formă de exploatare este inventată: salariul zilnic — chiar și în natură — este înlocuit printr-o participare colectivă a familiilor muncitorilor la produsele solului. Este ceiace fascismul numește „deproletarizarea zilerului agricol“. Participanții nu mai sunt salariați, fără ca să fie fermieri, căci pe când fermierul are drept la o jumătate din recoltă, participantul și familia lui n'au drept decât la o treime. Participantul poate pe lângă aceasta să fie congediat imediat de către acel care-l exploatează, ca și un salariat, pierzând dreptul la beneficiile participării ori care ar fi fost perioada în cursul căreia a fost ocultat în întreprindere. *Din acest bizar sistem de participare rezultă că exploatorul dispune continuu de o posibilitate de șantaj asupra coparticipanților la exploatare, deoarece printr'un simplu act arbitrar, de care nu este ținut să dea socoteală nimănui, poate exclude pe muncitor și familia lui dela beneficiile muncii*

sale, sau mai bine zis dispune de posibilitatea de a refuza salariul datorit muncitorului întrebuințat, fără nici un drept de apel din partea acestuia din urmă. Se restabilește astfel „terezia“ feudală.

Statul fascist ajută în acelaș timp pe marii proprietari ca să jefuiască mai tare pe micii fermieri și pe metaieri.

De la 1922 prețul arendelor a sporit cu 600—700%, ceea ce a făcut ca majoritatea fermierilor să ajungă în imposibilitate de a continua exploatarea lor proletarizându-se. Metaierii pierd toate avantajile în timp ce obiceiurile medievale sunt reintroduse prin lege. Proprietarii sunt scutiți de plata cotizațiilor pentru asigurările agricole, care revin de aici înainte metaierilor; în 10 Septembrie 1923 un decret anulează dispozițiile care interziceau proprietarilor să alunge de pe pământurile lor pe metaieri fără aprobarea unei comisiuni speciale; proprietarii își iau cu de la sine putere dreptul de a aplica amendă metaierilor lor pentru motive de nimic.

Confederația fascistă a agriculturii, în care metaierii sunt siliți să se înregistreze, obligă pe metaieri să subscrie contracte pe care însăși Lavoro Fascisto, le găsește a fi „tot ce se poate închipui mai artitehnic, antieconomic și mai nedrept“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PRIVILEGIEREA MARILOR LATIFUNDIARI, MARILOR INDUSTRIAȘI ȘI BANCHERI.

Un alt aspect al politicii pe care statul fascist italian și fascismul italian o duc împotriva muncitorilor agricoli și a micilor proprietari, este constituit de marile favoruri pe care le acordă marilor proprietari, și de care nu beneficiază țărani muncitori.

Programul fiscal al partidului fascist adoptat de consiliul Central în Iulie 1920, cerea „realizarea imediată a revendicărilor următoare“:

a) — impozit sever extraordinar asupra capitalului, cu caracter progresiv, luând forma unei exproprieri parțiale a bogăției, de plătit într'un timp scurt;

b) — confiscarea tuturor bunurilor congregațiilor religioase și desființarea lefurilor episcopilor, cheltuiulă enormă pentru națiune și privilegiu pentru câțiva; (acum fascistii au și ei „episcopii“ lor).

c) — revizuirea tuturor contractelor de furnituri de războiu și confiscarea supraprofiturilor de războiu lăsat neproductive (!?).

d) — taxarea mai mare a moștenirii.

După venirea la putere am văzut că ideologia fascistă s'a modificat subit asupra acestor chestiuni, în așa măsură în-

săt Baravelli putea sorie că „fascismul împinge respectul dreptului de proprietate până la scrupul.“

Faimoasa taxă pe capital nu a fost bineînțeles aplicată: nu s'a confiscat nici un bun congregațional, nu s'au desființat nici lefii episcopilor. În loc de „impozit extraordinar“ pe capital, 12 zile după venirea la putere Mussolini aduce plocon capitaliștilor abolirea legii asupra valorilor industriale și bancare (10 XI 1922, Nr. 1431), prin care se pretindea înregistrarea titlurilor nominative, ceea ce permitea impunerea reală a capitaliștilor.

În ceea ce privește celălalt punct referitor la revizuirea averilor și contractelor de furnituri de războiu, 21 zile după luarea puterii, la 19 XI 1922, prin legea Nr. 1487, guvernul fascist decretază dizolvarea Comisiunii de anchetă parlamentară numită de guvernul precedent și interzice publicarea rezultatelor, anulând deciziile de restituire către stat.

Prin legea Nr. 1802, din 20 VIII 1923, guvernul fascist a decretat abolirea completă a impozitului pe succesiune. Impozitul acesta, care greva în special pe cei bogați, realiza fără nici o mărire specială, 200 milioane de lire, în timp ce prevederile pentru anii următori erau de 400 milioane de lire. — Este cu deosebire caracteristic faptul că acest impozit a fost abolit numai în statele fasciste.

Dar cadoul cel mai mare pe care fasciștii l-au făcut capitalizmului italian, a fost abolirea impozitului complimentar asupra valorilor mobiliare și asupra rezervelor societăților anonime, prin legea din Februarie 1925. În acea vreme, capitalurile societăților anonime se ridicau la 28 miliarde de lire. Rezervele exonerate de impozit însumau 6 miliarde, de unde rezultă că prin această măsură fasciștii au făcut plocon capitaliștilor 800 milioane de lire anual.

Pe lângă aceste măsuri se mai adaugă:

- a) — reducerea, cu 00% a taxei asupra administratorilor și directorilor societăților anonime.
- b) — exonerarea de impozit a capitalurilor străine investite în industria italiană.
- c) — înjumătățirea taxei de lux.
- d) — Părăsirea gradată a principiului impozitului progresiv.

În același timp statul fascist avansează din sumele stoarse din sudoarea poporului muncitor sute de milioane industriilor și băncilor, cu titlul de subsidii pentru „salvarea industriei“. Așa prin decretul din 4 VI 1923 se cumpără pentru 72 milioane acțiuni ale societății Ansaldo-Cogni, apoi se dau 23 milioane de lire societății de navigație Ansaldo, cu titlul de subsidii, apoi 8.300.000 lire rafinării din Fiume.

Prin decretul din 4 Ianuarie 1923 se decide că impozitul

asupra veniturilor agricole trebuie să fie calculat asupra venitului proprietarului nemuncitor (adică după ce au fost scăzute salariile plătite), în timp ce pentru țăranul muncitor, care este propriul său salariat, impozitul se calculează asupra venitului brut. Prin această măsură, în timp ce proprietarii de pământ, care întrebuițau la munca câmpului salariați, plăteau o taxă asupra venitului net de 10 la sută, țărani care munciau ei însuși pământul lor, plăteau o taxă cu mult mai ridicată.

Revizuirea generală a cadastrului pe care o ordonă legea din 7 Ianuarie 1928, face că marilor domenii li se atribuie cu această ocazie dimensiuni și valori derizorii, ceea ce are ca rezultat diminuarea sarcinilor marilor proprietari în raport cu cele ale țăranilor muncitori. *Avantagiile și exonerările fiscale pe care statul fascist le oferă marilor latifundiați, sunt așa de mari încât după o statistică publicată de un jurnal fascist („Asalto”, Bologna, 15 Octombrie, 1928), „în regiunile de la șes țăranul muncitor plătește 240 lire impozit pe hectar în timp ce proprietarul nu plătește decât 131 lire.”*

Prin legea din 24 XII 1928, referitoare la bonificarea integrală, statul fascist a dat marilor proprietari de pământ subvenții enorme. Bonificările propriu zise (reîmpăduriri, consolidarea pantelor, scurgerea apelor, distribuția energiei electrice, etc.), sunt aproape exclusiv în sarcina statului (ceia ce revine la a spune: în sarcina milioaneilor de contribuabili pentru profitul celor 12 mii de mari proprietari, care mai înainte împingeau desinteresarea și tembelsismul până la a-și lăsa terenurile necultivate), — în proporție de 75—92%. Din programul de investiții în valoare de 7 miliarde de lire, la data de 1 VII 1934 statul fascist cheltuisese deja mai mult de 4 miliarde, în timp ce partea suportată de marii proprietari fasciști este foarte mică.

Între măsurile luate de statul fascist, în favoarea marilor proprietari, sunt și premiile acordate cu ocazia așa numitelor „bătălii ale grâului”. Acestea constă în concursuri anuale, destinate să răsplătească pe producătorii, care au obținut randamentele cele mai mari. Premiile ajung uneori 30.000 lire (1932), chiar în categoria fermelor mijlocii. Se întâmplă însă că țăranul proprietar nu poate să se dedice culturii grâului, sau produce numai atât cât ajunge pentru necesitățile sale, cu randamente scăzute, ori se ocupă pur și simplu cu creșterea animalelor, cu vița de vie, măslinul, dudul, etc. Recompensele concursurilor naționale nu se adresează lui ei marilor și mijlociilor proprietari.

Pe lângă acest aspect, „bătălia grâului”, prezintă și un altul care arată importanța pe care au luat-o în statul fascist italian trusturile.

Aproape întreaga agricultură italiană (2 treimi), este tri-

butară sub raportul îngrășămintelor chimice și insecticidelor, trustului „Montecatini“.

„Montecatini“ este un trust care a absorbit toate fabricile italiene de îngrășămintă minerale, iar prin intermediul „Băncii Comerciiale“ de care este trânt legat, controlează toate celelalte firme rămase aparent independente. Acest trust mai este legat și de „Federația națională a consorțiilor agricole“, care e organul de distribuție a îngrășămintelor chimice, a mașinilor agricole și a tuturor produselor necesare agriculturii. „Montecatini“ monopolizează — pe baza unor convenții speciale cu fabricanții străini — importul materiilor fertilizante din străinătate. În această situație trustul fixează prețurile de desfacere în întreaga țară și participă ca factor determinat la organizarea „bătăliei grâului“. Pentru „Montecatini“, această mult lăudată „bătălie a grâului“, se reduce la obligarea țăranului de a folosi o cantitate mai mare de îngrășămintă cu prețul impus de industriași și de bancheri.

Majoritatea acționarilor soc. „Montecatini“ e compusă din mari proprietari.

Pe de altă parte protecția vamală este asigurată numai marilor proprietari, deoarece produsele protejate sunt în special cerealele. Rentabilitatea redusă a miciei proprietăți față de cultura cerealelor, a împins pe țărani să cultive plante industriale sau să utilizeze altminteri pământul pe care-l posedă. Statul fascist percepe pentru grâu de pildă taxe vamale care de la 27.50 lire în Iulie 1925, ajung la 75 lire în august 1931. Această protecție vamală exagerată precum și faptul că industria făinei trebuie să utilizeze 95% grâu național asigură marilor proprietari prețuri de vânzare extrem de ridicate. — Profesorul Mortara a calculat că până în 1931 taxele vamale au costat pe consumatori un miliard și jumătate de lire. Producătorilor de orez, care sunt exclusiv mari proprietari, statul le avansează 50 lire de chintal și se obligă să cumpere orezul rămas nevândut cu prețul de 60 lire chintalul.

În acest timp produsele economiei țărănești, insuficient apărute, și mai ales produsele creșterii animalelor: carnea, laptele, untul, pierd orice rentabilitate. Produsele de export suferă din lipsa debușerilor (măslină, mătase brută). La sfârșitul anului 1934 datoria agriculturii se cifrează la 10 miliarde de lire. Execuțiile silite trec după ziarul Terra, de la 7053 în 1926 la 24.515 în 1931.

Totuși statul fascist nu face nimic pentru a veni în ajutorul micilor cultivatori de pământ, care se văd treptat, treptat deposedați de proprietățile lor și înglobați în mare amasă a proletarietului agricol.

În timpul războiului și după războiu, statul italian a acordat însă împrumuturi generoase proprietarilor fonciari dela

sud. Bani împrumutați n'au revenit nici odată Statului. În momentul în care fascismul a luat puterea, proprietarii funciari aveau către stat o datorie de 300 milioane de lire, plus dobânzile calculate cu 7%. În Martie 1923 un decret al guvernului fascist făcea cadou marilor proprietari dobânzile și jumătate din datorie; statul lua pe seama lui restul. Deputatul țaran Dl. Vittorio interpelă în Parlament guvernul, cerând extinderea acestei măsuri și la cooperativele agricole ale provinciilor din sud.

La această interpelare răspunse în numele guvernului ministrul Industriei, și reprezentantul industriașilor Italiei nordice, Theofile Rossi, simbolul alianței între mari industriași și marii proprietari funciari:

„Statul a făcut deja un mare sacrificiu pentru a veni în ajutorul proprietarilor funciari; așa că acum, el nu mai poate face nimic pentru țărani.“ (!!)

TEROARE FISCALĂ, REPRESIUNE, SINDICATE FASCISTE

Pentru a agrava și mai mult situația țărănimei italiene, fascismul introduce cea mai barbară teroare fiscală. Cine nu-și plătește impozitul indiferent de cauză, este declarat „inamic al patriei și al fascismului“ și persecutat. Inspectorii financiarî însărcați cu controlul impunerilor au puteri jurisdicționale iar legea stabilește că „inspectorul finanțelor în calitate de judecător special în materie de penalitate fiscală, nu trebuie să țină seama de gravitatea obiectivă a infracțiunii“. El are facultatea de a proporționa pedeapsa după „personalitatea vinovatului“, ceea ce în termeni mai puțin umflați revine la a spune că arbitrarul unui funcționar devine suveran, în timp ce se lasă frâu liber teroarei fiscale.

În scopul de a preveni orice încercare a țăranilor de a se împotrivi măsurilor menite să agraveze mizeria în care se sbate populația agricolă a Italiei, fascismul după ce prin teroare și acte arbitrare a distrus organizațiile profesionale ale țăranilor, obligă toată muncitorimea agricolă, ca și pe cea industrială să intre în sindicatele fasciste. Pentru aceasta nici un muncitor, agricol sau industrial, nu este angajat dacă nu are carte de membru într'un sindicat fascist; acelaș lucru se întâmplă și micilor fermieri arendași: nici un proprietar nu le cedează sau închiriază o bucată de pământ pentru fermaj. Băncile nu furnizează credite nici chiar țăranilor înstăriți dacă nu posedă o asemenea carte.

Sunt aceste sindicate expresia unei lupte pentru apărarea intereselor țărănimei sau muncitorimei dela onaş? Răspunsul este neșovăitor: nu! În afară de caracterul lor obligator, ceea ce presupune deja un amestec al conducerii statului în orga-

nizarea lor, conducătorii acestor sindicate nu sunt aleși de către muncitori. Sunt numiți prin decret de către guvern și sunt degajați de orice responsabilitate față de membrii sindicatelor pe care le conduc. Rolul lor nu este de a convoca adunări sau de a conduce mișcări cu scop revendicativ, economic, ci de a impune muncitorimei și țărănimii hotărârile guvernului precum și de a exercita un continuu spionaj în rândurile muncitorimei. Trebuie să ținem seamă și de faptul că excluderea din sindicate, care este lăsată la liberul arbitru al acestor conducători numiți de guvern, pune pe cel exclus în afară de lege iar atunci când nu este urmată de bătaie, asasinat sau deportare, lasă familia celui exclus muritoare de foame.

Fasciștii se laudă în deosebi cu faptul că sindicatele fasciste încheie contracte colective pentru toți muncitorii. Aceste contracte colective, în cazul când ar fi încheiate de către muncitorii însăși sau de reprezentanții lor autorizați, adică aleși prin vot liber, înseamnă incontestabil un mare progres. Ce se întâmplă când contractele colective sunt încheiate de proprietari cu agenții lor conducători de sindicate? Este lesne de închipuit: muncitorimea este transformată într-o armată de sclavi.

Iată câteva exemple: Contractul colectiv încheiat de sindicatul fascist al muncitorilor agricoli din provincia Cantazaro („Il lavoro d'Italia agricola“, din 11—XII—927), fixează salariile pentru recolta de măslină la: 1.10 lire pentru bărbați, pe oră, 0.55 lire pentru femei pe oră, iar pentru copii de ambe sexe (peste 15 ani), la 0.35 lire pe oră. Cum recolta măslinelor se face iarna, când ziua de muncă nu poate dura efectiv mai mult de 7 ore, urmează că salariul unui muncitor va fi 7.70 lire, respectiv 3,85, și 2,45 pentru copii (adică cu ceva mai mult decât costul unui kg. de pâine. (Pentru a avea o idee mai justă despre ceiace reprezintă în realitate acest salariu ajunge să arătăm că primăria din Turin a fixat minimumul de existență al unei familii muncitorești compusă din doi adulți și trei copii la 272,70 lire săptămânal. (Revista Mensile del Municipio di Torino, Mai 1928, p. 424). Admițând că la țară viața este mai eficientă cu aproximativ 30% decât la oraș, cele 54 lire pe care le poate câștiga un muncitor agricol în baza contractului de muncă colectiv încheiat de sindicatul fascist — care vezi doamne! îi apără interesele — nu reprezintă decât a 5-a parte din suma oficial recunoscută ca de trebuință pentru a trăi, fără să mai ținem seama de șomaj sau de timpul impropriu pentru muncă.

În provincia Brindisi, contractul colectiv încheiat de sindicatul fascist pentru muncitorii agricoli ocupați cu culesul măslinelor (Il lavoro d'Italia 26 X, 928), fixează salariul orar la o liră. În ceiace privește durata zilei de lucru, cităm cuvânt

cu cuvânt: „Art. 7. — Durata zilei de lucru, ca și pentru lucrătorii plătiți cu luna, este de 12 ore....” Art. 9 adaugă: „Femeile și copiii folosiți la culturile de măsline sunt plătiți cu o, 55 pe oră, rotunjindu-se salariul zilnic până la 7 lire pt. 12 ore de muncă efectivă. Copiii sunt considerați ca muncitori de la vârsta de 18 ani”.

În opera lor de exploatare a țărănimii, syndicatele fasciste au mers până la a restabili un obicei feudal de care se îngrozeau robotarii pământului și de care credeau că au scăpat pentru totdeauna: a lucra fără o durată precisă, dela răsăritul soarelui până la apusul lui: Contractul pentru muncitorii agricoli din provincia Pescara, publicat în „Lavoro d'Italia” din 26. VI. 1928, fixează un salariu de foame și adaugă următoarele: „Tarifurile prezente valorează pentru ziua de muncă dela răsăritul soarelui până la apusul lui, după veciul obicei local”.

Deși toate contractele colective de muncă încheiate de syndicatele fasciste, precizează atunci când este vorba de ziua de lucră, că această zi cuprinde cel puțin 12 ore, când nu are o durată nelimitată „dela răsăritul la apusul soarelui” în Italia există totuși o lege care fixează durata maximă a zilei de lucru la 8 ore (!!).

Contractele colective de muncă, pe care syndicatele fasciste, creaturi ale marilor proprietari și industriași la încheie pentru a robi muncitorimea italiană, sunt întrecute chiar de contractele colective de arendă și de fermaj. Iată de pildă câteva articole din contractul colectiv de arendă al provinciei Brescia, una din cele mai bogate ale Italiei, contract prezentat de fasciști ca unul dintre cele mai favorabile pentru țărani.

Durata contractului este limitată la un an (art. 8). Contractul poate fi anulat oricând cu alungarea imediată a întregii familii a arendașului în caz de lipsuri (art. 11). Jumătate din vitele necesare exploatării agricole trebuiesc furnizate de arendaș, dar „toate operațiunile de cumpărare, de vânzare și de alegere a vitelor sunt efectuate de către proprietar” (art. 12). Produsele destinate unui tratament industrial, trebuiesc furnizate pe cheltuiala arendașului fabricii indicate de proprietar (art. 20). Art. 2 prevede: „Gestiunea întreagă a exploatării aparține proprietarului”. La art. 4 citim: „Arendașul țăran (și toată familia sa nu poate sub nici un pretext să-și ofere munca în afară domeniului lui, nici să cultive domeniul propriu.” Aceste dispoziții din urmă, fixează mai bine chiar decât cele precedente, situația din urmă, economică pe care contractele colective încheiate de syndicatele fasciste o crează țărănimii italiene. Prin faptul contractului de arendă intervenit între proprietarul terenului și țăran, proprietarul închiriază dreptul de muncă al întregii familii a țăranului. Chiar dacă produsul fermajului va fi atât de neînsemnat, încât

familia îi va fi amenințată să moară de foame, țărănul italian nu va putea să-și trimită feciorii să muncească la oraș. Pe de altă parte, țărăni arendași, care posedă o mică parcelă de pământ sunt puși în imposibilitate de a o cultiva. Deoarece de obicei parcela de pământ pe care acești țărani arendași o posedă, este prea mică pentru a asigura existența lor și a familiilor, ce-ace îi îndeamnă de altfel să arendeze încă o parcelă de la latifundiarul local, prin acest articol burghezia foncieră obligă mii de țărani săraci să-și vândă palma de pământ pe care fi-reste, tot ea îl cumpără pe un preț de nimic. Acest articol, cum este de prevăzut, se găsește în toate contractele colective de arendă pe care sindicatele fasciste le încheie. Acest articol are drept scop să readucă domeniilor feudale, parcelele care se desprinseseră cu timpul. Reîntoarcerea timpurilor feudalității apare și mai evidentă când vedem că aceleași contracte colective de arendă, la art. 27. — prevăd că „țărănul n'are voie să dea sălaş sau să primească la el persoane străine de familia sa fără învoirea proprietarului“. Arendașul nu are prin urmare voie să vîrmească în casa sa o rudă sau un tovarăș fără a fi cerut și obținut mai înainte învoirea seniorului feudal. O mai desăvârșită aservire a țărănului nici nu se putea închipui.

Din momentul când organizațiile profesionale țărănești și în special Liga muncitorilor agricoli, au fost desființate prin venirea la putere a fascismului, proprietarii n'au mai avut în fața lor nici o organizație care să se împotrivescă exploatarea pînă la sînge a maselor țărănești. În asemenea condiții, avînd prin întremediul sindicatelor fasciste asigurată mâna de lucru la un preț de nimic, proprietarii au găsit mai rentabil să și cultive pământurile pe socoteala proprie. Din această cauză prețurile fermajelor au crescut într-o proporție nebanuită după instalarea la putere a fascismului. În Emilia, de pildă, prețul de fermaj al unei „Fornatura“ (2,348,61 metri pătrați), înainte de venirea la putere a fascismului, varia între 70—100 lire (1922). În 1926 atîngea 400—500 lire! În Lombardia, prețul de fermaj al unei „perrica“ (654 m. p.) atîngea în 1922 50 lire, actualmente acest preț e de 300 lire. În Campania închirierea unui „moggio“ (3,337 m. p.), varia în 1922 între 200—250 lire, iar astăzi costă 1,700 lire. Proporții asemănătoare se observă în toate provinciile. Prin ridicarea prețului de fermaj, peste 100.000 fermieri au fost lăsați pradă foametei.

DESFINȚAREA AUTONOMIEI COMUNALE

După ce țărănimii italiene i s'a luat posibilitatea de a-și spune cuvîntul atunci când era vorba de reglementarea condițiilor în care trebuia să muncească, a urmat desființarea

autonomiei comunale, ultimul rest de autoritate pe care l mai păstra.

După războiu în special, conducerea municipalităților țărănești a ajuns treptat în mâna țăranilor. Aceste municipalități începuseră să se organizeze spre municipalitățile de la orașe care ajunseseră în bună parte să fie controlate de muncitori, marcând o vădită tendință a populației de la țară să se lege de clasa muncitorească. Fascismul la putere desființează consiliile municipale alese, iar în locul lor se numește de către guvern un „podesta“, care va fi un executor al ordinelor guvernului în interiorul satului și care nu va avea să răspadă de actele sale în fața țărănimii, așa cum conducătorii sindicatelor fasciste nu răspund în fața membrilor. Podesta ia cu de la sine putere fără nici o consultare a locuitorilor, comunei sau delegaților lor, tot felul de măsuri ca: taxe de barieră, are suveranitatea absolută în chestiunile sanitare și școlare, reglementează după bunul său plac exploatarea pământurilor comunale; el poate dispune cum vrea de fondurile comunei. În toate comunele podesta e de obicei un mare proprietar desemnat de guvern după recomandarea burgheziei fonciere și reprezintă în organizația elementară a statului, executorul dictaturii marilor proprietari asupra țărănimii muncitoare.

Desființarea autonomiei comunale și cu ea a ultimului rest de organizare democratică a statului italian pune în adevărata lumină afirmația nerușinată a fasciștilor și anume că „fascismul este un fenomen rural“ și că este „prietenul țăranilor. Acestor afirmații a răspuns deputatul Ruggero Grieco: „Dacă într'adevăr fascismul este prietenul țărănimii, de ce este nevoie de podesta ?

Realitatea însă e alta. Fascismul, în Italia ca și oriunde aiurea s'a arătat imediat după luarea puterii drept cel mai înverșunat inamic al țărănimii și a claselor muncitoare în general.

Pentru țărănime, luarea puterii de către fascism înseamnă reîntoarcerea timpurilor feudale, cu toate mizeriile, și toate înjosirile. După ce după secole de luptă îndârjită țărănimea italiană ajunsese să cucerească o umbră de libertate, scuturând pentru câteva momente jugul proprietarului feudal, fascismul intervine prin sfărâmarea organizațiilor țărănești, prin legiferarea abuzurilor, printr'o politică de împilare fiscală, pentru a smulge parcela de pământ ajunsă în mâna țăranului, pentru a întinde dreptul seniorului asupra capacității de muncă și a dreptului de muncă al familiei țăranului.¹⁾

¹⁾ Acest articol face parte dintr'un ciclu dedicat studiului problemelor agrare în statele cu regim fascist. În numărul viitor vom publica o expunere similară referitoare la situația din Germania. La finele ciclului vom publica bibliografia completă a lucrărilor de care ne-am servit.

STRUCTURA ECONOMICĂ A STATULUI ȚĂRĂNESC

Contribuția mea la definirea statului țărănesc se va limita numai la definirea structurii economice pe baza căreia trebuie să se fundamenteze un stat țărănesc.

Structura economică, mecanismul de producție, raporturile de producție ale statului țărănesc nu sunt identice cu cele ale statului de azi.

Totuși existența unui stat țărănesc, nu implică negarea statului de azi, el nefiind decât consolidatorul actualului stat.

Țărănismul este doctrina socială care dă răspuns și soluții tuturor problemelor care sunt puse în fața structurii agricole pe care o are țara noastră. El este doctrina care ține cont de specificul național, de producția noastră agricolă și dă în această direcție, condițiile necesare bunei funcționări a unui stat la baza căruia este agricultura.

Țărănismul este formula care aduce după sine dispariția monstruoasei exploatare a țăranilor de către toate celelalte pături sociale suprapuse. Punctul de plecare al țărănismului, ca al oricărei doctrine de altfel, este o analiză a stărilor sociale existente, o concepție asupra lor și asupra evoluției lor.

Pentru a ne putea orienta mai ușor asupra fenomenului social care se numește exploatare omenească într'un sistem de producție oricare ar fi el, definim în mod succint exploatarea capitalistă așa cum a fost concepută de Marx, definiție, care până azi nu a putut fi distrusă și care este unanim recunoscută.

Ce este sistemul capitalist și care este mecanismul de producție care implică exploatarea celor care muncesc?

Capitalul, care constă din o sumă de valori de schimb (mașini, materii prime, etc.) se schimbă pe o altă marfă, forța de muncă a proletarului. Din acest schimb rezultă exploatarea muncitorului de către capitalist. Cum? Fenomenul se explică ușor dacă ne punem întrebarea care este valoarea forței de muncă și ce produce această forță de muncă atunci când ea se vinde. Valoarea ei este egală cu valoarea tuturor bunurilor necesare menținerii și reproducerii ei. Dacă muncitorul creiază lucruri în plus el creiază plus valoarea care revine capitalistului tocmai fiindcă el posedă mijloacele de

producție. În acest fel marfa pe care a cumpărat-o el are proprietatea particulară de a produce mai mult decât valoarea cu care a fost cumpărată. De aici exploatarea capitalistă. Deci ea rezultă din faptul că mijloacele de producție și forța de muncă sunt despărțite în procesul producției.

Există un astfel de sistem în producția agrară? Dacă există, atunci acest sistem este bazat pe exploatare.

O armonizare, o unificare a forțelor de producție cu forța de muncă în sistemul agrar, înseamnă crearea unui stat țărănesc care ar fi incompatibil cu statul național așa cum este definit el astăzi?

În cursul studiului vom vedea dacă nu, chiar, imperativul național ne pretinde că, având în vedere situația noastră agrară, rezolvarea acestei probleme se impune ca o necesitate istorică.

Programul partidului țărănesc din România în congresul ținut în 20—21 Nov. 1921 spune: „Statul român nu poate fi decât un stat țărănesc pentru că poporul român este un popor de țărani“, iar mai departe spune: „și pentru că munca țărănească condiționează toată viața noastră economică și socială“. Aceste considerațiuni fiind date programul, da următoarea caracteristică economică a țaranului.

„În agricultura țărănească muncitorul nu este despărțit de mijloacele lui de producție; țaranul este muncitor fără a fi proletar; el posedă vitele și uneltele necesare gospodăriei lui fără să fie capitalist, el stăpânește pământul pe care-l muncește dar nu este totuși proprietar în înțelesul regimului capitalist care și-a însușit noțiunea juridică a proprietății absolute quiritară, proprietatea lui este o **proprietate de muncă** sau mai bine zis o **folosință în interesul muncii productive**.

Din acest capitol reiese că factorii cari contribuie la producerea bunurilor în agricultură, sunt în mâna aceluiași om, că prin urmare nu există exploatare pe baza disjuncției capitalului de forța de muncă. Trebuie să ținem cont, că această constatare a proprietății de muncă nu este o **realitate** ci un program. A spune că există astăzi proprietate de muncă și că țaranul nu este exploatat în procesul actual de producție agrară, ar însemna o necunoaștere totală a realității agrare.

De aceea se impune studierea producției agrare așa cum se prezintă ea astăzi.

Correspunde ea acestei necesități de proprietate de muncă? Reforma agrară a îndeplinit această condiție sine qua non a existenței unui stat cu țărani? Marca proprietate exploatatoare a fost ea transformată în proprietate de muncă. Cum exploatează actuala mare proprietate? În primul rând prin munca salariată care are aceleași legi ca și în producția industrială.

Proprietatea mare dezvoltându-se pe spatele celei mici, transformă pe posesorii acesteia din urmă în proletari agricoli, cari, angajându-se ca salariați, suferă exploatarea.

În al doilea rând, în producția agricolă există un sistem de exploatare similar întrucâtva celui medieval când șerbul lucra trei zile pentru el, trei pentru boier. Astăzi proprietatea mijlocie care dă pământul să se „lucreze în parte“, face la fel. Jumătate din produs capitalului, jumătate țăranului deci muncii.

Mai sunt apoi moșii date în „arendă“ diferiților antreprenori cari trebuie să scoată arenda și ceva câștig pentru el „care lucrează“. Pentru o justă apreciere a repartiziilor acestor doi factori ai producției agrare, a pământului și a forței de lucru este important a cunoaște câteva date statistice.

Situația agrară în 1916 era următoarea după Petre Suciș (Proprietatea agrară în Ardeal).

Din:

2.323.471 ha între 2,5—50 ha Români dețineau 1.538.183 ha 66%
Unguri dețineau 576.221. 25%.

Din:

578.841 ha între 50—500 ha Români dețineau 79.188 ha, 14%
Ungurii dețineau 469.610 ha, 81%.

Din:

576.841 ha între 500—10.000 ha Români dețineau 42.916 ha 5%
Ungurii 828.551, 94%.

De aici tragem următoarele concluzii: țărănimea română era cea mai exploatată ca formând 66% din micii proprietari. Proprietarii mari 94% erau maghiari și numai 5% români. Consecința a fost nașterea unei mișcări național-revoluționare. Ce trebuia să facă reforma agrară, având în vedere această situație a repartizării pământurilor. Misiunea trebuia să fie de a satisface nevoile celor 66% și a celor cari n'aveau deloc pământ. Proprietatea mare trebuia transformată în proprietate de muncă.

Ce se constată după reformă?

1) Proprietatea mijlocie constând între 5—50 ha a rămas complet neschimbată, adică 1.676.650 ha erau înainte de reformă, iar după reformă a rămas tot 1.670.650 ha (după Petre Suciș, propr. agr. în Ard.). Situația culacilor a rămas aceeași. Reforma nu i-a deranjat.

2) Proprietatea mică de la 0—5 ha a crescut de la 2.203.942 adică 34% cât era înainte de reformă, la 3.644.976 ha adică la 56% în urma reformei.

3) Proprietatea mare cu peste 50 ha., care înainte de reformă era de 2,490.492 ha., adică 34% din totalul pământului, a scăzut la 999.953 ha adică la 15%. După reformă avem 4601 proprietari mari cu câte 205 ha.

O statistică din 1929 a lui Petrini dă următoarele date asupra modului cum a fost efectuată reforma agrară:

Au fost expropriate în total:

dela stat 106.28 ha,

dela particulari 1.453.036 ha, total 1.559.285 ha.

După naționalități în total au fost înproprietați 280.000 țărani, dintre cari 76% Români, adică 212.000 din cei 340.000 Români înscriși Deci 130.000 Români mai așteaptă până astăzi să primească pământ din 120.000 înscriși de alte naționalități numai 66.000 adică 58% au primit pământ, restul de 50.000 așteaptă încă. În total 200.000 de guri sunt setoase după pământ. (Petrini).

O altă statistică și mai completă ne dă următoarele rezultate ale reformei: (Petre Suciș).

În Transilvania au fost expropriate până la 1 Jan. 1929 1.780.000 ha. Țăranii au primit numai 450.000 ha, restul de 1.200.000 ha au rămas sub forma de diferite rezerve???

Cu aceste 450.000 ha au fost înproprietați 310.000 plugari și au rămas încă neînproprietați 180.000 plugari.

Toate aceste statistici oricât de diferite ar fi ele, ne spun un singur lucru: că proprietatea mare n'a fost transformată în proprietate de muncă și că există după reforma agrară un număr destul de mare de țărani neînproprietați. Cu această moștenire lăsată de reforma agrară, evoluția producției agrare și-a continuat drumul ei. Această evoluție a dus la o concentrare a pământului în proprietatea mare. Într'adevăr o statistică (Petre Suciș) din 1929 spune că proprietatea mică sub 10 ha. este de 14.700.000 ra. adică 73% din totalul pământului, iar proprietatea mare 500 ha. posedă 5.000.000 ha. adică 18%. În 1932 proprietatea mică până la 10 ha este de 46% din suprafața totală de pământ, repartizat la cei 96% din proprietarii de pământ. Restul de 4% din totalul gospodarilor dispun de 53% din suprafața totală a pământului. Creșterea proprietății mijlocii și a celei mari este evidentă.

Din cele 3.500.000 ha primite prin reforma agrară, țăranii au pierdut 2.800.000 ha adică 75% rămânând deci numai cu un sfert din ceea ce căpătaseră. În acest timp populația a crescut cu 4%.

Iar astăzi situația agrară este cam această:

2.400.000 gospodari (din cei 3.860.000 gospodari), adică 75% din proprietarii de pământ posedă 22% din suprafața totală a pământului; 24,7% din gospodari mijlocii și chiaburi dețin 36% din suprafață; iar 0,38% de gospodari mari dețin

42% din suprafața, dela 100 ha în sus, dintre cari 2.700 de proprietari mari posedă 3.500.000 ha. Deci dintre cei 0,38% de mari proprietari, adică 12.200 gospodari mari, vârful îl formează numai cei 2.700 cari vor avea tot interesul să împiedice orice îmbunătățire a stării țărănești, tinzând la instituirea unei noi iobăgii o neiobăgie reacționară. Aceasta este direcția în spre care a evoluat proprietatea noastră agrară. Din ce motive?

Nu le voiu trece decât în revistă, neînsistând asupra fiecărui motiv în parte. Lipsa uneltelor, chiar nepricéperea de a lucra pământul, specularea produsului țărănesc, camăta excesivă, astăzi lipsa de credit, eri acest credit a dus la înglobarea în datoriile a țaranului, dând la iveală, conversiunea. Proprietarul mare luptă astăzi mai ușor cu aceste piedici cari se iveșc în calea lui. În timp ce micul proprietar, țaranul, împrumuta, (dacă are de unde bine înțeles) bani cu 38% dobândă, proprietarului mare îi stă la dispoziție Banca Națională cu 8—10%. Pentru aceste alte considerente proprietatea mică s'a fărâmitat îngroșând marea proprietate. Această concentrare a pământului nu sistează nici astăzi, ea este în continuă ascendentă așa că ne putem da bine seama la ce rezultat am ajunge peste 20 ani de exp. Ar fi o mare greșală să se creadă că această evoluție a concentrării pământului însemnează și o evoluție istorică, adică o civilizare progresivă a satului în toate elementele lui. Din contră. Concentrarea pământului însemnează mizerie, întuneric, întoarcerea la Evul Mediu, dictatura potentatilor latifundiari și negarea oricărei forțe țărănești, cari vor avea ca rezultat o explozie vulcanică a mizeriei. De aceia astăzi mai mult ca oricând, subtitlul IX al programului part. țărănesc din 1921 se impune ca o necesitate istorică. Iată ce spune acest capitol „Condiția preliminară a oricărei activități prospere în agricultură, este întocmirea unui regim agrar, călăuzit de ideea că *pământul trebuie să fie al aceluia care îl muncește* (proprietate de muncă). Și mai departe dă definiția noțiunii de proprietate „*Stăpânirea pământului nu se poate întemeia pe dreptul absolut de proprietate, ci ea trebuie să fie o funcție social-economică*“, aceiași concepție a proprietății o găsim și în programul partidului Național-Țărănesc din Febr. 1935 „statul va lucra în numele interesului general pe baza concepției, că *proprietatea este o funcție socială, legitimată prin muncă utilă și organizată*“. „De aceia, spune programul din 1921, statul trebuie să aibe dreptul înscris în constituție, să promoveze desăvârșirea transformării proprietății mari și mijlocii în proprietate mică“. „In același timp se vor lua măsuri legale împotriva acaparării pământurilor țărănești și pe zădărnicia reconstituirii sub orice formă a mării proprietăți“. Din acest program pe lă-

gă noțiunea de **proprietate de muncă** a cărei justificare am făcut-o, mai capătăm o altă noțiune, noțiunea de **proprietate cu funcție social-economică**. Într'adevăr, revoluția burgheză decretă proprietatea privată sacră, inviolabilă și exclusivă. „Exercitarea liberă a dreptului de proprietate „absolut și exclusiv“ a evidențiat, în cursul evoluției, urmări de natură contrară, isvorâtă special din împrejurarea că suprafața pământului este mărginită și ca urmare posesiunea lui poate lua un caracter de monopol și poate deveni un **instrument de exploatare a dreptului de proprietate**“. Virgil Madgearu: Doctrina țărănistă.

Deci dreptul de proprietate privată așa cum a fost ea definită, astăzi este un **instrument de exploatare**, ea va dispărea, lăsând locul **dreptului de proprietate care are la bază noțiunea de funcție socială, de utilitate socială**. Această nouă proprietate cu noțiunea juridică de **funcție socială** nu conferă numai **drepturi și avantaje individuale**, dar dă și **fundatori sociale**.

În momentul în care o proprietate, cum este astăzi marea proprietate, nu-și mai are justificarea socială ea va fi transformată într'o proprietate a cărei existență nu numai că este justificată, dar este chiar o **utilitate imediată, socială**.

Din momentul în care o proprietate va avea numai o **utilitate particulară, un scop exploatare pe baza noii concepții, înscrisă în constituție, această proprietate TREBUE să dispară**. Desigur că o proprietate mică, proprietatea de muncă, nu va aduce posibilitatea să concureze cu marea proprietate. De aceea programul partidului din 1935 la pg. 49 spune „**Tinta finală a acestei politici este industrializarea agricolă, realizarea unui plan de raționalizare**“. În acest fel și acest ultim pas este trecut. În lumina acestei noi structuri sociale care a **eliminat proprietatea exploatoare** înlocuind-o printr'una cu o **justificare social-economică**, se poate vedea clar că noul stat țărănesc nu exclude statul național ci îl desăvârșește, fi dă viață și viitor. Acestei concepții economice a statului țărănesc i-se pot aduce desigur, o serie de critici dintre cele mai serioase.

În primul rând se poate pune întrebarea: e just, proprietatea de muncă înlătură exploatarea. Dar ce face țaranul cu produsele muncii sale? Vânzând aceste produse, nu poate fi exploatat dintr'o serie de motive: lipsa de piață, care dă naștere samsarilor cari au posibilitatea și terenul de a specula produsul agricol. Un stat țărănesc cu o structură economică cum am definit-o, **implică cooperajia**. Această organizație cooperatistă își va avea justificarea și necesitatea ei socială întrucât componenții ei sunt de aceeași categorie socială, cu aceleași forțe sociale, proprietatea de muncă, deci contribuția lor fiind egală, binefacerile cooperativei se vor distribui în

mod echitabil. Dispărând marea proprietate exploatatoare ea nu va mai putea dicta într-o organizație cooperatistă. Dictatorii vor fii toți proprietarii de pământ, cari au acest pământ nu pentru a exploata ci pentru a-l pune în serviciul societății.

Nu voiu intra mai departe în discutarea acestei probleme întrucât ea ar necesita o lungă desbatere.

În concluzie putem admite că proprietatea de muncă își va avea piața ei prin cooperativă, care și va garanta un preț în raport cu costul de producție. Totuși capitalul financiar ar putea să-și continue exploatarea în sistemul economic pe care l'am precizat mai sus.

O bancă populară, un credit agrar al statului cu dobânzi de cari se bucură astăzi de la Banca Națională, marii proprietari, va da posibilitatea ca țăranul nu numai să nu fie jefuit de către capitalul financiar, ci și creierii unui credit absolut indispensabil unei producții. Deci banca populară și creditul agricol sunt remediile răului în această ramură a economiei statului țărănesc.

Aceasta însă nu implică faptul că țăranul nu mai poate fii exploatat de către altă categorie socială, care astăzi exercită această funcție. Este vorba de capitalul industrial, cel mai abil în exploatarea omului. Într'adevăr țăranul vinde astăzi produsul muncii lui de 10 zile în schimbul unei munci de 3—4 zile al produsului industrial. Exploatarea aceasta în miniatură de la industriaș la țăran se extinde în mare de la stat industrial la cel agricol. Desigur că pentru a elimina această monstruoasă disproporție, între prețul produsului agricol și al celui industriaș este absolută nevoie de intervenția statului. Această intervenție va avea ca scop acomodarea prețului industrial la cel agricol, iar ca o consecință imediată, dispariția exploatării țăranului de către industriași. Formula economică consacrată acestei probleme este **etatizarea industriei**. Partidul național-țărănesc creat pe aceste baze economice, constituie o necesitate istorică.

Misiunea lui, având în vedere analiza situației agrare, nu poate fi mistificată sau înăbușită, fără a da naștere unui grozav dezecilibru și să pună în primejdie însăși existența statului. Ca organ politic al țărănimii, are misiunea de a lichida situația nenorocită creiată prin reforma agrară. Este evident că odată cu proprietatea de muncă se va crea nu numai o democrie politică, ci se va realiza adevărata democrație — **DEMOCRAȚIA SOCIALĂ**.

PETRU MANU.

Drumul spre biruință

Nimeni nu poate nega că partidul național-țărănesc și-a refăcut prestigiul și popularitatea în masse.

După guvernările trecute, din care evident, a ieșit slăbit, datorită unor împrejurări și fapte pe cari le vom analiza mai jos, azi a reușit să-și reclădească vechea sa bază socială, captând energii tinere, capabile de luptă și să trezească elan nou — pentru idealurile țărănismului, în sufletul țaranilor.

Cine a fost de curând la sate poate observa printre țărani o vie mișcare de eliberare — caracteristică timpurilor dela începutul mișcării țărăniste — și dorința — mărturisită, pe față, de luptă. După decepția, suferită temporar, numai, masele se reîntorc cu acea căldură a regăsirii de frate, care îi redă partidului, forța populară inițială.

Cine nu-și amintește ce a însemnat pentru sărăcimea cinstită și muncitoare mișcarea țărănismului, cristalizată în forma de luptă a partidului național-țărănesc?

Nici-un partid politic vre-odată, în colectivitatea românească, n'a mobilizat atâtea conștiințe, n'a cuprins și exaltat cu văpaia unei pasiuni politice, mai multe suflete, mai multe închinări fanatice.

Dogoarea țărănismului opera cu puterea unei noi credințe religioase.

În faza istorică deschisă de războiul mondial, procesul de lichidare a burgheziei europene se credea ca și încheiat. Clasele muncitoare cari reprezentau interesul general al omenirii, erau singure îndreptățite să treacă la opera de reconstrucție a statelor.

Proletariatul român aflându-se într'o stare de inferioritate numerică, țărănimea reprezentând majoritatea muncitorilor, și în acelaș timp autenticul național, era chemată să zdrobească ultimile rezistențe burgheze și să hotărască regimul social viitor.

Au urmat 10 ani de luptă eroică cari vor fi încrustați cu slove de foc în istoria țărănismului.

Nici o forță izolată, sau organizată în partid politic, nu se mai putea opune, acestui torent uriaș de masse. În 1928 țărănimea era în pragul biruinței depline. Înalta regență sub presiunea decisivă a masselor cheamă la putere pe cel mai mare și mai popular partid din România.

Deacum începe însă, țărănimea să trăiască cea mai dure-roasă dramă, dintre toate, care i-a fost hărăzită, în decursul istoriei. Partidul național-țărănesc în care țăranii și-au pus toată nădejdea și dela care așteptau mai mult ca dela oricare altul să le vină mântuirea, produce în sânul țărănimii o decepție profundă.

Odată cu succesiunea lor la guvern, *criza economică, izbucnește cu mai multă înverșunare.*

Sărăcirea masselor, creștea vertiginos.

Se impuneau reforme radicale și absolute.

Foștii luptători pentru țărănime, cari în opoziție militau pentru promovarea principiilor quasi — revoluționare — ale țărănismului, la guvern le-a lipsit curajul necesar, sau n'au avut putința ca să le pună în aplicare.

Oligarhia română, care putea fi doborâtă cu mult mai ușor ca cea din Apus, nefiind așa de puternică, prinde momentul tactic al slăbiciunii democrațiilor revoluționari, se înviorază, și cu sprijinul necontestat al elementelor reacționare din fostul partid „Național Ardelean“, cu care țărăniștii au făcut alianță (nu fuziune) și cu acel al elementelor conservatoare introduse pe cale de infiltrațiune, reușește să schimbe direcția socială a partidului în folosul ei și în dauna marilor masse producătoare.

Dintr'un partid revoluționar în plină dezvoltare, făurit cu râvnă și multă trudă, cu voturile devenirii sale istorice, a devenit printr'unul din acele paradexe ale istoriei, un apărător îndârjit al oligarhiei capitaliste.

Ce a urmat se știe, nu este nevoie să mai amintim, evenimentele sunt prea proaspete în memoria tuturora. Dl Alex. Vaida, mandatarul cel mai autentic al oligarhiei, împreună cu alții cari n'aveau nimic comun cu — eforturile de eliberare ale masselor oprite și asuprite — ajunși la posturi de comandă au împins partidul pe calea conservatizării și a reacționarismului rapid.

Se pare că azi se încearcă acelaș joc sinistru al burgheziei, care-și dă perfect de bine seama, că acest partid care s'a identificat cu aspirațiile a milioane de țărani, constituie, un permanent pericol pentru privilegiile ei de clasă.

Oamenii cu mintea ruginită de vreme, cari se simt bine în haina trecutului, beneficiari ai unei stări de nedreptate socială revoltătoare, ticăloșii cari nu poartă nimic în sufletul lor din ființa socială a țărănismului care are misiunea de a rupe cu un regim vechiu, care nu se potrivește cu fondul și interesele de viață ale poporului român; oameni de aceștia se mai găsesc mulți și în vechile cadre ale partidului național-țărănesc cari n'au fost revizuite decât în mod parțial.

Diversiunea fascistă, acest pretext grosolan pentru a lovi

în democrație, care s'a hrănit din izvoarele îmbelșugate ale prostiei crase — cu ajutorul căreia burghezia a isbutit — dela războiu încoace să se mențină în situația de clasă, domnitoare e pe sfârșite.

Masele muncitoare cu toată înfrângerea suferită în unele părți ale Europei, prin instalarea la conducerea statelor a acestui regim despotice, care răpește nu numai muncitorilor și țăranilor libertatea de gândire, de exprimare, de conducere autonomă în administrația comunelor, dar propria existență a intelectualilor — se ridică tot mai mult contra fascismului.

Di Mussolini face eforturi înfringurate pentru a frâna pornirile populare. Atacurile contra actualelor tratate de pace sunt tot mai îndrăznețe, sperând în felul acesta să orienteze muncitorii în altă parte și să creeze atmosfera internațională, necesară fără de care menținerea regimului intern nu mai este posibil.

Di Hitler face declarații pacifice de circumstanță (ia marca idealului, pentru a otrăvi și mai bine realitatea) — iar în taină sapă și trădează orice lucru practic și împinge cu toată puterea spiritului său de răutate, popoarele lumii spre războiu.

Burghezia europeană, revoluționara secolului al XVIII. învingătoarea aristocrației, horeăiește azi în agonie, aidoma celei a unui craiu bătrân surprins de moarte în brațele prostituatelor lui (fascismul, în clipa când se tăvălea chinuit de spasmul suprem într'un culcuș de ticăloșie).

Impotriva imperialismului burghez care-și trăește ultima formă de manifestare, sub eticheta amăgitoare a falsului naționalism, clasele muncitoare vor duce spre biruință principiile cele mai minunate de viață, care sunt acelea ale democrației sociale. Democrația reprezintă aluatul din care se va frământa, conținutul spiritual și forțele creatoare de istorie. Din această plămadă nouă își vor sorbi vitalitatea așezările sociale de mâine.

Ce va face partidul național-țărănesc în fața acestei perspective de viitor.

Dorul de libertate și setea de dreptate socială care trăește de veacuri în mintea țăranului român l-a aruncat azi din nou în luptă. Dal țăranimea a intrat din nou în luptă, ea așteaptă un cuvânt, un cuvânt de hotărâre un șuerat de adevăr, și va merge cu prețul unei lupte pe viață și pe moarte care acum se încinge.

Obiectivul luptei țărănimei este precis. Cucerirea statului oligarhic-liberal, adaptarea la necesitățile luptei clasei țărănești și folosirea puterii (administrative, etc.) împotriva tuturor celor cari stânjenesc propășirea țărănimii și a celorlalte categorii producătoare.

Smulgând puterea economică și politică din mâinile ace-

stei clase, țărănimea va avea în modul acesta posibilitatea să creeze condițiile prielnice pentru adevărata democrație.

A continua însă cu aceleaș procedee tactice ca în trecut, adică acelea ale concesiunilor și capitulorilor față de burghezie — cum o doresc nu numai adversării înverșunați ai acestui partid dar chiar și unii dintre partizanii naționali țărăniști cari dovedesc o totală lipsă de înțelegere a realității sociale — înseamnă sigură înfrângere și riscul inevitabil ca partidul să-și piardă existența sa socială. Nu vrem să mințim pe alții mîntîindu-ne pe noi.

Partidul național țărănesc isvorât spontan din evoluția însăși a lucrurilor și a istoriei românești are de îndeplinit o misiune istorică; acea de a schimba radical viața și raporturile sociale.

— Asupra acestui partid — în zecile și sutele de adunări, miile de ochi ai țăranilor, cu o strălucire pătimase se îndreaptă cu nădejde.

— Cum va mai crede lumea în valoarea de ideal a doctrinei țărănismului, dacă partidul țăranilor va produce din nou în țărănime scepticismul care o va face să nu mai creadă în putința ei de a înfăptui un ideal politic?

Cu ce va fi aprins din nou focul credinței stinse?

Nu există însă nici un motiv, nici o împrejurare, de nici o natură care ar justifica alunecarea partidului din nou pe panta improvizărilor, din guvernările din trecut.

Di Ion Mihalache, care pentru țărănimea română reprezintă, continuitatea organică dintre eforturile sociale ale lui Horia și Tudor Vladimirescu să nu îngăduie nimănui ca să se pună deacurmezișul nizuințelor și realizărilor țărănești.

Drumul țărănismului integral, este drumul biruinței țărănești. Aceasta este porunca țării.

Aurel Vlășceanu.

Școala primară în Statul național-țărănesc

Considerațiuni teoretice

După cum la baza organizării unui stat stă o concepție de stat întemeiată pe realități spirituale, social-politice și economice, tot astfel la baza unui așezământ cultural găsim o concepție culturală specifică realităților spirituale prezente, culturale și sociale.

Inercarea de față are rostul de a pune la baza școlii primare o concepție mai largă, care să-i creeze un orizont și o adâncime mai cuprinzătoare, a pune de acord instituția

cu structura și mersul societății de azi, a-i statornici o funcțiune mai importantă în cadrul societății și statului și apoi a-i schița organizarea potrivită acestei concepții.

Ne găsim astăzi într'un stat de drept necorespunzător statului de fapt, real. Organizația statului nostru, instituțiile sale se potrivesc unei suprastructuri creată cu timpul, streină de realitățile structurale. Și mai mult, ideologia statului organizat astfel, e în conflict surd dar încordat cu aspirațiile adânci ale statului real. Fundamentale reforme trebuiesc înfăptuite, ca statul să-și găsească organizarea cea mai potrivită structurii social economice și aspirațiilor spirituale și morale ale poporului român. „Orice politică nu poate lucra decât cu elementele, care sunt date, nu cu cele pe care și le închipuește ale avea”, spune Eminescu.

Tot o criză ideologică ne-a orientat greșit și în domeniul organizării școlare, de toate gradele. Suferim de lipsa unei doctrine a școlii, care să se încadreze în doctrina statului modern, nu a unui stat abstract, ci a statului nostru de azi cu structura, nevoile și tendințele sale. Nu planuri ideale de școli, ci o școală vie, încadrată în realități. Sistemul importului de organizări școlare de aiurea, ne-a dus la rezultate neprevăzute. Școala primară fiind nepotrivită spiritualității poporului, neînând seamă de natura și nivelul său cultural și de nevoile sale vitale, n'a câștigat o tradiție. Glasurile autorizate ale poporului, contra actulei organizări, se înmulțesc. Concepțiile ingineresti în domeniul culturii, se dovedesc dăunătoare.

Nu se poate iarăși, croi viitorul nici după simpla inspirație a momentului. Instituțiile plasate în realități, tind să le ridice la un nivel mai înalt, dar pleacă dela aceste realități. Dacă viitorul unui popor depinde de calitățile dispozițiilor sufletești și trupești ale fiilor săi, o organizare școlară care ignorează aceste constatări, constituie chiar o piedecă în calea viitorului poporului. Cum înțelege statul cultural aceste dispoziții sufletești și trupești? Cu o școală streină de nevoile și puterile materiale ale poporului, închinată celor înstăriți. În loc să promoveze inteligența și aptitudinile, promovează acele calități sufletești sprijinite pe un suport material puternic. Democrație școlară? Numai de drept, dar de fapt nu. Școala primară? Departe de realitățile satului și nevoile populației sătești. Același școală în țara Moșilor ca la câmpie, București și Paris. O simplă anexă a învățământului teoretic secundar.

Supraproducția de titrați și funcționari într'o țară care prezintă un număr impunător de analfabeți, se explică tocmai prin actualul sistem școlar de toate gradele. În domeniul culturii suferim de contraste izbitoare. O minoritate re-

strânsă de indivizi posedă o cultură înaltă și rafinată, lipsită de simț și datorii sociale, iar de alta, o majoritate neîmpărtășită de cultură sănătoasă și temeinică. Acest dezechilibru se accentuează neconștient prin actuala organizare a învățământului și prin înțelegerea greșită a conceptului de cultură și culturalizare a maselor. Dreptul la viață al unei culturi și civilizației românești în ideologia și practica statului nostru cultural, a fost desconsiderat.

Din marea paradă ce s'a făcut cu „ofensiva” culturală, ne-am ales cu o dăunătoare rătăcire și cu rezultate, cari au tulburat atmosfera sufletească și morală a țării, afară de consecințele materiale. Școala, fabrică neprevăzătoare de funcționari de tot felul, dar netemeinic și nepotrivit pregătiți, până și agronomi funcționari și ingineri funcționari a aruncat tineretul nostru titrat în dezorientare și șomaj. Concepției funcționărești, lipsei de atenție față tocmai de activitățile proprii nevoilor statului nostru și neprevăderii școlare, trebuie cât mai degrabă pus capăt.

De mai bine de o jumătate de secol asistăm la o sforțare de occidentalizare a statului nostru, cu ori ce chip. Și pe toate laturile de dezvoltare. Nici școala n'a fost cruțată. Tipare copiate din occident au fost impuse pe deasupra realităților țării noastre, cu nevoile și aspirațiile sale. După războiul cel mare, s'a petrecut aceeași greșală. Școala primară s'a dezvoltat ca o plantă exotică în solul satelor noastre, cu vremea începând să se ofilească, ca ori ce plantă exotică, având nevoie de o susținere artificială. Frecvența școlară e prima dovadă. Organizatorii au fost preocupați întâi de strălucire, începând cu organizarea de nivel superior, streină de realitățile culturale și sociale ale satelor, de aspirațiile și nevoile poporului român.

Cerința vremurilor noi a fost ignorată. Din școală s'a făcut un simplu mijloc de transmitere de cunoștințe. Neînțelegerea o găsim și sus și jos. Școlile secundare și universitățile n'au știut să dea pregătirea cerută de adâncile prefaceri, n'a insuflat învățătorilor, profesorilor și celorlalți slujbași noua ideologie și duhul noii epoci. Produsul de duzină calitativ și cantitativ și-l a dat curând roadele. Dezorganizare, rătăcire, șomaj. Sus lipsă de pătrundere a realităților, concepție săracă cărturărească și funcționărească și neprevădere, jos pregătire insuficientă, lipsă de însuflețire, tendință de parvenire, indiferent de mijloace.

Întregul învățământ are nevoie de o grabnică regenerare sufletească, morală. Punându-se o concepție mai realistă, rezultată din realități, din împrejurările de viață, care să împace nivelul cultural și tendințele spirituale ale poporului, la

baza școlii noastre, să se treacă la organizarea întregului învățământ. Trebuie dată învățământului o organizare, care să-i asigure în primul rând o stabilitate. Fără stabilitate în organizare nu se poate vorbi de prosperitate. Ceiace se va face când se va împăca punctul de vedere psihologic și sociologic. După cum nu se poate trece peste făptura sufletească, nivelul cultural și aspirațiile poporului, tot astfel nu se poate trece peste împrejurările de viață social-economice, în care ne găsim astăzi. Școala trebuie să acorde aceiași — poate chiar specială — înțelegere învățământului practic și profesional. Nevoia acestui învățământ, care să contribuie pe de o parte la restabilirea acordului dintre latura culturală și cea social-economică, iar pe de alta la ridicarea vieții economice a statului nostru, e imperios simțită.

Cu alte cuvinte, școala trebuie încadrată realităților și aspirațiilor spirituale, cât și realităților și nevoilor social-economice, ca plecând și ținând seama permanent de ele, să tindă a le ridica din ce în ce la un nivel mai înalt. O școală care nesocotește aceste realități, nu poate fi de un real folos. Deoarece înseamnă să lupți cu împrejurările de viață, în loc să te adaptezi și apoi să le dirijezi, înseamnă să anihilezi individualitatea sufletească a poporului, în loc s'o respecti.

În ceea ce privește învățământul primar, el are o situație într-o măsură specială. Atât prin natura sa, cât și prin complexul de împrejurări de viață și realități în care se găsește la noi astăzi. Fiecare stat își are școala pe care o dorește. Credem că am experimentat destul, ca să dorim adevărata școală primară, care ne trebuie. În tot cazul, experiența pe care o avem cu actuala organizare, ne îndreptățește să afirmăm că nu corespunde statului nostru.

Ținând seama că școala primară nu e numai un simplu mijloc de transmitere de noțiuni și cunoștințe generale, ci că e pusă în slujba ridicării culturale a poporului, ea mai întâi de toate trebuie să fie pentru acest popor, cu realitățile sale culturale și sociale, cu nevoile și tendințele sale. Așadar, ea se acomodează în primul rând focului, apoi regiunii și în urmă tipului general al statului.

În doctrina școlii poporului, conceptul de cultură are un înțeles mai larg, iar ridicarea culturală nu se referă numai la transmiterea cunoștințelor teoretice și atât. Și nici la câteva conferințe ținute de o echipă volantă de propagandă culturală.

Conceptul de cultură pentru masele largi ale poporului trebuie înțeles ca un bun spiritual, care răsare organic din mediul spiritual și moral al creației populare: cultivând și valorificând dispozițiile sufletești ale poporului cu specificul lor, cu scopul de a da naștere unei culturi și civilizații româ-

nești. De aici apoi în domeniul culturii mai înalte. Știința culturii (genezii dezvoltării ei) sociologia popoarelor deschide orizonturi noi culturii populare în cadrul statelor de azi. Pentru noi, aceste constatări, constituie un fericit prilej. Să nu se uite că secole de-a rândul cultura populară a ținut locul întregii culturi românești, că azi ea constituie originalitatea creației noastre peste hotare și că ne-a justificat drepturile naționale atunci când ni se contestau¹⁾.

Prin culturalizarea masselor se înțelege ridicarea popoului sub aspectul cultural și moral, ceea ce nu se poate fără a ține seamă de cel social și economic, deci ridicarea nivelului de viață sub toate raporturile. Se reduce de obicei culturalizarea poporului la stărpirea analfabetismului, înțelegându-se prin aceasta transmiterea cunoștințelor, care să dea posibilitate scrisului și cititului. Reducerea culturalizării poporului la combaterea analfabetismului înțeles astfel, a dus la întemeierea școlii primare pe o concepție strâmtă. Din care cauză aportul școlii primare este astăzi de mică însemnătate în viața satelor.

E necesar stabilirea unui acord între factorii învățământului de toate gradele și în special cel primar, asupra rostului școlii primare. Fără acest acord, nu putem vorbi nici măcar de prima etapă a organizării. Astfel ce vor face unii, vor desface alții.

Atât individul aparte cât și comunitățile sociale, sufăr în prezent de o criză ideologică. Această criză o observăm și în învățământ, atât la conducătorii cât și la conduși.

Prin încercarea de față, intenționăm în primul rând o punere în discuție a problemei și în al doilea rând, aducerea unei contribuții la rezolvarea ei.

Școala primară credem că trebuie întemeiată pe cele două puncte de vedere de mai sus, privitoare la interpretarea dată culturii și culturalizării masselor, cu atât mai mult cu cât noi ne găsim și în împrejurări speciale, rezultate din orientarea de până acum a învățământului primar și din reformele politice și economice din ultimul timp.

Ținând seama că până nu de mult poporul nostru a fost crescut în culturi și mentalități streine, de diferite popoare.

¹⁾ Aceasta se înțelege, că plecăm de la realități, iar de aci spre un progres, acordat culturii și civilizației timpului. Avem nevoie de o bază materială, de legarea unui fir și de o continuitate. Nu însemnează nici poporanism, nici sămănătorism, și nici exagerare de biopolitică, dar nici ignorarea unor principii intrate definitiv în domeniul științelor social-politice. Cu atât mai puțin conservatorism. Fiind vorba de a pune școala la temelia reorganizării adânci a statului nostru, în primul rând trebuie să ținem seamă de realitățile social-culturale și de împrejurările de viață prezentă, ca de la acestea, sigur, să se ajungă la o organizare organică și de evoluție.

organizarea școlii primare după aspirațiile și nevoile spirituale ale poporului, care să tindă la creierea unei culturi și civilizații românești, pare și mai îndreptățită. În loc să acorde o deosebită atenție acestora, școala de azi le chiar ignorează. Motivarea organizării școlare de azi amintește des de democrația școlară de drept, dar nu de cea de fapt, de un individualism anarhic și de un libertinaj la fel de anarhic. Marea masă țărănească, cu nevoile și aspirațiile sale, nici măcar amintită. Dacă amintim acest lucru, o facem pentru că tocmai temelia spirituală și socială a statului e ignorată. De cultura, prosperitatea și echilibrul ei depinde viitorul statului. Statul român rezultat din sacrificiul țărânimii și susținut astăzi în cea mai mare parte pe umerii ei, e dator în interesul său de stat, să acorde țărânimii o deosebită atenție, pe care o merită, și culturală și economică. De acest lucru trebuie să se convingă factorii întregului învățământ și în special cel primar. De această convingere, mai mult ca de organizare, depinde viitorul național al poporului român. Cu palate de școli, băi, electricitate, asistență medicală la orașe făcute și susținute cu banii statului, iar la sate cu școli din case dărâpânate, sau școli ridicate în majoritate din banul sărac al poporului, cu o organizare școlară primară anexă doar a învățământului teoretic secundar, pusă deci în slujba intereselor celor înstăriți materialicește, se periclitează viitorul spiritual și național al poporului român.

Neîntârziat școala primară să fie pusă pe alte temelii spirituale și sociale. Ideologia sa să fie ideologia poporului.

Statul nostru are o structură socială particulară față de alte state. 80% pătură țărănească, 15.000 de sate; altă particularitate este cea biologică și economică. Popor de țărani, țară de sate școală potrivită orașelor. Și cealaltă, o natalitate mare și o mortalitate ridicată, o stare economică decăzută. În mijlocul acestor realități, școala nu poate să fie un simplu mijloc de transmitere de câteva cunoștințe generale, aceleași în ori ce colț al țării. În același timp, nu poate fi destinată pregătirii câtorva elemente, cari vor merge în învățământul secundar. Mai ales când din elevii școlii primare de sat nu pătrund în învățământul secundar decât 2, 3%, restul rămân în sat spre a întemeia gospodăria. Pe când orașul, contribuie cu de 8, 3 ori mai multe elemente de cât satul. Iar procentul cel mai ridicat din cei care nu pot termina școlile secundare (de 22, 4%) dă mediul sătesc.

Ținând seamă de faptul că în cele mai multe sate lipsesc cu totul inițiativele de stat și particulare pentru îmbunătățirea stării materiale critice, că reforma agrară n'a înzestrat pe improprietăriți cu un cât de modest inventar agricol, școala primară, în ciclul al doilea, cursul complementar, trebuie con-

sacrat în întregime chestiunilor practice și teoretice chemate să îndrepte stările de lucruri, ce nu mai pot dăinui.

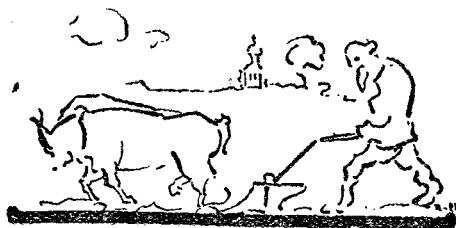
Nu putem ignora realitatea brutală, că 4% din copiii școlii de sat sunt subnutriți, 5% din ei suferă de foame, că starea sanitară îngrijorează, debilitatea și mortalitatea infantilă fac ravagii, că economia satului, gospodăriile sunt lipsite de munca organizată și raționalizată, că 40.000 de familii trăesc în cocioabe, 700 de mii în locuințe cu o singură cameră, ca să dăm exemplu de câteva aspecte din lumea satelor. În asemenea împrejurări, cuvântul școlii teoretice se va auzi ca glasul în pustiu. Școala trebuie să intervină direct în ajutorul îndreptării situației. Altfel riscăm să ne prăbușim.

Capitalul biologic al poporului trece prin grea cumpănă din cauza situației economice. În această stare, populația satelor nu poate să se hrănească cu teorie sarbădă. Nu poate să-și cheltuiască banul destinat hranei, pentru cumpărare de cărți. Nu poate învăța numai de dragul cărții; greutatea teoretică e pentru spiritele speculative. Teoria pentru teorie o respinge, forțat fiind de mizeria în care se sbate.

Într'un sat sărac ca al nostru, nu poate prinde școala, când săteanul vede că nu-i oferă nici o posibilitate să iasă din sărăcie. El nemulțumește sustragerea brațelor dela muncă, din care se susține. Tragedia satelor noastre e din cele mai sguđuitoare. Impietrirea lor, imobilitatea sufletească, mizeria materială, izolarea, fac imposibilă circularea bunurilor culturale și improspătarea acestora cu altele noi. Se pierde dotății superioare, se înmormăntează talente și energii creatoare.

Iată de ce școala primară, în ciclul al doilea, să desfășoare și un plan de activitate economică, merit să ducă la redresarea gospodăriilor sătești, pe lângă planul cultural. Ridicarea culturală a satelor se face paralel cu cea materială. A se pretinde ca mijloc de înviorare în acest sistem școlar, educația fizică (pe stomacul gol), tot felul de sporturi, cântece, înseamnă a prelungi cu cheltueli zadarnice agonia unui bolnav.

ION GEORGESCU.

Țărănimea și muncitorimea în cadrul economiei dirijate

Noua concepție economică botezată destul de recent, cu numele de economie dirijată, evident numai ca denumire, pare că-și face tot mai mult loc în economia națională a statelor moderne în disprețul eforturilor depuse de unii economiști, cari caută a justifica necesitatea menținerii și pe mai departe a liberalismului economic și a neinterventionismului statului în economia națiunilor.

Incontestabil lovitura de grație dată neinterventionismului înfloritor în veacul al XIX-lea, precum și justificarea amestecului statului ca factor diriguitor în economia națiunii și odată cu această justificare însăși a noii concepții de economie dirijată, a făcut-o criză actuală a economiei burgheze. Criza actuală întrece atât prin unele aspecte particulare cât și prin universalitatea ei, vechile crize ciclice, cari au precedat-o și din care omenirea nu va scăpa decât numai printr-o reformă structurală a însăși economiei capitaliste.

Pentru a înțelege mai bine mecanismul economiei burgheze în evoluția sa, precum și ajungerea ei la stadiul actual, cred că e necesar să expun schematic după lucrarea lui „J. Gryson: „Le capitalisme et l'économie dirigée“, bazele dezvoltării acestei economii. După economistul mai sus amintit, prima bază a evoluției economiei capitaliste din punctul de vedere al muncii a fost sclavajul; iar din punctul de vedere al capitalului a fost epoca profitului totalitar. A doua fază pentru muncă a fost faza salariului, iar pentru capital cea a profitului maxim.

Sfârșitul acestei perioade pare să-l indice lupta contemporană, care se dă pentru trecerea la cea de a treia fază a echilibrului, care trebuie să se întâmple între producție și consumație. Aci apare în primul rând rolul economiei dirijate, noua formulă de salvare, care trebuie să pună ordine în anarhia ce domnește astăzi mai ales în sistemul de producție al bunurilor.

Epoca aceasta mai mult de viitor a echilibrului trebuie să o înfăptuiască așa dar economia dirijată prin rolul ei de coordonare, de intensificare și de echilibrare a diferiților factori, cari influențează economia națională.

Spuneam mai sus că lovitura de grație a fost dată neim-

tervenționismului de criza actuală, consecință atât a sistemului defectuos al actualei economii burgheze în producția bunurilor, cât și a altor factori economici; că neputința salvării economiei actuale prin mecanismul concepției liberale ar justifica pe deplin rolul și necesitatea economiei dirijate. Pentru a se putea justifica și mai mult necesitatea intervenționismului de stat, voi încerca să expun mai departe câțiva din factorii economiei, cari prin influența, pe care au avut-o și prin legile necesare ale evoluției, au provocat criza actuală.

Economia liberală avea ca factor diriguitor al pieții legea cererii și a ofertei, lege care voia și trebuia să țină în cumpană, cu unele mici oscilațiuni, echilibrul producției și al consumației, cu alte cuvinte neintervenționismul este justificat atâta timp cât echilibrul pieții se menține.

Acest lucru s'a întâmplat până la opoziția mașinismului în producție, care în ultimele decenii a luat o vertiginoasă și nemaivăzută dezvoltare. Cu dezvoltarea acestui mijloc modern producția a început să crească iar piețele dinainte nemai fiind suficiente pentru surplusul de producție s'a simțit nevoia de a căuta altele noi, decăndată necunoscute dar cari în mod necesar trebuiau găsite.

În modul acesta a început lupta pentru deuseuri intervenind pe piață pe lângă cerere și ofertă, un factor nou, concurența. Acum problema se pune pentru producerea a cât mai multe mărfuri pe această piață a concurenței, unde prețurile fatal trebuiau să scadă și unde a fost nevoie la început de reducerea salariilor muncitorilor apoi de perfecționarea utilajului industrial pentru a înlocui mâna de lucru, căci mașinile necesitau mai puțin oameni.

În sfârșit ca o consecință a înlocuirii mijloacelor de producție umane prin mașini, a fost și nașterea șomajului.

Pentru a ilustra cu un exemplu enorma dezvoltare a mașinismului în producție și anarhia pe care a creat-o e destul să spun că la nu mai puțin decât 18 ani dela războiu, oferta de produse a înțrecut cu 125% cererea, ajungându-se și la cifra de 30 mil. șomeri.

În mod natural prețurile pieții rezultate din concurență nu puteau scădea la infinit, ba dimpotrivă trebuiau să crească pentru a cuprinde în ele un venit, o plus valoare, din care o parte să fie întrebuințată pentru o mai departe perfecționare a utilajului industrial și în acest moment, pentru înlăturarea concurenței a intervenit formarea cartelurilor și trusturilor pentru fixarea prețurilor pieții precum și pentru monopolizarea anumitor categorii de produse ca în felul acesta să poată menține și pe mai departe acel profit maxim, rațiunea însăși a existenței lor. Pentru evidențierea puterii acestor trusturi și carteluri voi aminti numai că ele au tre-

cut de granițele țărilor de origine și au ramificațiuni în mai multe țări, cum este de exemplu trustul chibriturilor, petrolului, etc.

Un fapt care evidenziază și mai mult mârșevenia acestor giganti ai banului este măsura de formare a prețurilor de vânzare care se bazează pe prețul de cost al celei mai puțin lucrative sau al celei mai slab organizate întreprinderi aparținătoare trustului respectiv.

Lupta însă nu se oprește la trusturi și carteluri ci ia naștere cîrîr în lăuntru lor pe chestia reparației anuale a cotei de profit. Aici se vede mai bine acel proces al concentrării capitalului prin dispariția întreprinderilor mici dinăuntru trustului sau cartelului, fie înghițite de cele mari prin neputința de-a ține pas cu alte, fie prin răscumpărarea lor de către acestea pentru a pune mâna pe ele sau pentru a le distruge dacă nu sunt destul de lucrative.

Prin concentrarea aceasta a capitalului în mâini tot mai puține ajunge să se dea lupta între adevărați uriași pentru găsirea de debușuri și de aci pornesc apoi acele uneltiri și conflicte, cari degenerază în războaie imperialiste.

Am socotit necesară această reeditare foarte sumară și natural foarte incompletă a sistemului evolutiv al economiei burgheze pentru a putea arăta în primul rând defectele sistemului actual, cauză a crizei de față, iar în al doilea rând că însăși criza a devenit la rândul ei cauză a nenumărate conflicte, a căror soluționare nu se va întâmpla decât printr-o radicală și structurală reformă a economiei actuale după cum aminteam la început. Odată ajunși în fata acestei situații, cu trusturi și carteluri, cari au ramificațiuni internaționale și cari nu urmăresc altceva decât acumularea de capitaluri cât mai mari prin mijlocul unui profit maxim a unei plus valori; cu creșterea șomajului consecință a perfecționării utilajului industrial perfecționare, care în sine nu are nimic rău ci răul vine din defecta organizare a întregului aparat de economie burgheză care nu urmărește decât câștiguri fabuloase în profitul câtorva.

Scăderea prețurilor produselor agricole în statele agrare, consecință a unor serii de măsuri, luate de guvernele burgheze cu principii de feroce autarhie ca urcarea și supraurcarea barierelelor vamale prin taxe enorme, dând naștere la o și mai enormă disproporție între prețurile produselor industriale de primă necesitate miciei agriculturi țărănești și între prețurile produselor acestora stagnând astfel dezvoltarea miciei proprietăți țărănești. Apoi pentru menținerea eficace a barierelelor vamale s'a făcut o și mai mare urcare a barierelelor financiare ca: controlul schimburilor și al devizelor.

Cum nici aceste mijloace nu sunt suficiente pentru mem-

ținerea acestei stări de lucruri vedem dându-se tot mai aprig lupta pentru ridicarea barierelor politice prin exaltarea sentimentului național până la paroxism prin fascism, rasism, etc.

În fața acestei situații intervenția statului nu este necesară numai pentru a pune ordine în acest haos cu consecințe atât de funeste ci mai presus de toate intervenția lui e necesară pentru a stabili dreptatea atât de utilă existenței unui organism social adânc sdruncinat în forma lui de azi. Aceste reforme, pe care guvernele trebuie să le facă în economia națională, nu pot fi rodnice decât prin stabilirea unor criterii de orientare precisă pentru că, după expresia dlui M. Sanielevici, cei ce pledează pentru o economie dirijată fără a-i arăta direcția nu sunt serioși.

În cazul acesta, înainte de alegerea mijloacelor necesare pentru atingerea scopurilor urmărite, va trebui să ne fixăm însăși scopurile către care vrem să tindem și numai în urmă mijloacele necesare pentru realizarea lor. Scopurile către care trebuie să tindă o economie dirijată nu pot fi altele decât ridicarea masei țărănești și muncitorești la standardul de viață omenesc.

Poate fi fără indoială economie dirijată și în sensul de coordonare și echilibrare a economiei în folosul unor favoriți ai soartei deținători de capitaluri, cum încearcă să facă unele state fasciste în Europa, dar în nici un caz nu acesta trebuie să fie scopul unei adevărate economii dirijate, ci acela amintit mai sus.

Logica lucrurilor spune însă că pentru efectuarea unei astfel de reforme în folosul țărănimii și muncitorimii aceste două clase sociale trebuie să aibă o efectivă putere în stat.

Altfel toate reformele atât de frumoase înscrise în programele partidelor politice vor rămâne simple paleative de mocneală electorală. Întrebarea care se pune în mod necesar este cum se prezintă situația țărănimii și muncitorimii în fața acestei noi orientări de organizare economică?

Situația lor nu poate fi decât unirea în lupta pe care trebuie s'o ducă pentru cucerirea puterii, căci idealul lor este același; o mai dreaptă repartitie a bunurilor, la unii prin împăcarea vechiului conflict dintre capital și muncă, iar la alții printr'o echitabilă și generală reformă agrară și însfârșit ca o consecință a acesteea, o efectivă politică de valorificare a produselor muncii țărănești.

Desideratele acestea se vor împlini la început printr'o serie de mijloace absolut necesare unei reforme sociale, reformă care s'ar concretiza în modul urmat mai jos.

Stabilirea echilibrului dintre producție și consumație prin naționalizarea tuturor industriilor de primă necesitate ceace presupune exproprierea lor, care apoi la rândul-i atrage după

sine desființarea profitului individual și întrebuințarea lui în folosul social.

Prin etatizarea industriilor se poate chiar desființa plus valoarea în direcția în care ea nu pare necesară iar acolo unde se menține — încasată fiind de stat — va fi reîntoarsă și utilizată în folosul colectivității.

Etatizarea capitalului bancar și financiar, folosindu-le pentru binele public făcând să dispară cămătăria și profitul individual. Prin această măsură s'ar putea evita intervenția statului cu sume fabuloase din bugetul lui pentru salvarea crarurilor bancare cum foarte recent s'a întâmplat atât la noi cât și aiurea numai și numai pentru a scăpa dela catastrofă avutul personal al câtorva indivizi cu munca cetățenilor, atât de docili ai acestei țări, căci umplerea golului bugetar făcut de acești pirăți ai banului public se face prin urcarea tot mai mare a impozitelor.

Intervenția statului pentru creerea unei agriculturi bazată pe întrebuințarea de unelte moderne și îngrășăminte chimice, căci destul a fost lăsată uitării această oropsită clasă de robotari ai pământului, cari și astăzi în unele regiuni, se servesc în exploatarea terenurilor aproape numai de unelte preistorice.

Iniințarea la țară de cooperative de desfacere mai ales pentru produsele industriale înlăturându-se astfel din circulația bunurilor speculanții intermediari cari înzecesc și fusutesc prețurile acestor produse.

În acelaș timp la orașe va fi necesară iniințarea cooperativeelor de consum pentruca muncitorimea să aibă eftin la îndemână articolele de primă necesitate, îndeplinindu-se și pe calea aceasta o parte din acel ideal de completă înlăturare a specelei din circulația bunurilor.

Aceste câteva minimale reforme completate cu altele rețărâmul sanitar, tdidactic, etc., vor trebui să fie punctul de plecare al unei adevărate economii dirijate, natural numai punctul de plecare, pentrucă până la realizarea ei completă va trebui să treacă o lungă perioadă intermediară.

Nădeidea începutului unei efective economice dirijate având drept țintă finală principiul de integrală dreptate socială este pusă astăzi într'o democrație înțeleaptă care să nu șovăiască în fața unor reforme radicale.

În țara noastră speranța se îndreaptă către marele partid de mase partidul Național-Țărănesc, care a înscris în programul său reforme îndrăsnețe și cari, dacă vor fi înfăptuite, va merita pe deplin recunoștința acelora, cari își pun nădeidea în el.

ÎNSEMĂNĂRI

„DREAPTA” și „STÂNGA” în partidul național-țărănesc

Da, există și una și cealaltă în partidul național-țărănesc. Le identificăm ușor în conversații, publicistică și atitudini. În lume sunt mari frământări, în țară sunt de făcut mari prefaceri; și oamenii se rostesc despre toate cum pot și cât pot. Până „la proba contrară” suntem obligați să-i credem pe cuvânt, să-i considerăm sinceri. Oamenii cu adevărat sinceri, chiar dacă în anumite probleme văd deosebit fiind în acelaș partid, nu sunt prea dăunători acțiunii de partid. Cei cari păgubesc acțiunea partidului sunt cei cari afirmă, public, alte sentimente și credințe decât acelea pe cari le au: cunoaștem falși democrați și falși oameni de stânga și în partidul național-țărănesc, oameni cari nu și-au pus niciodată de acord doctrina afișată cu viața și aspirațiunile lor intime.

Stânga nu însemnează vărsare de sânge pentru a face „domn” pe omul din stradă, nici distrugere a tot ceea ce s'a făcut bine până acum, nici nesocotire a sentimentului național sau profanare a bisericii sau a bunelor tradiții. Aceasta este stânga celor săraci cu duhul, a bietelor minți și suflete răvășite de ignoranță și disperare. Stânga însemnează întăietate a spiritului social asupra egoismelor individuale sau de oligarhii, însemnează progres material, moral și intelectual pe seama celor mulți, însemnează realizarea de reforme oricât de îndrăznețe dacă necesitățile colective le reclamă, însemnează libertate de gândire și de acțiune, însemnează o echitabilă distribuție a averilor și a veniturilor, însemnează răpunerea oricărui exploatator a nevoilor celor mulți, însemnează drum deschis valorilor intelectuale și morale până în vârful piramidei sociale, însemnează vorbă limpede și faptă hotărâtă pentru propășirea societății omenești.

Partidul național-țărănesc își justifică existența în arena vieții publice a României tocmai prin democratismul său care trebuie să fie îndrăzneț, dinamic și creator. Viitoarea guvernare național-țărănistă urmează să dovedească fapta radicală care trebuie să rezolve atâtea inechități și absurdități ale societății românești. În această guvernare să se înhame la treabă numai acela care știe ce-i trebuie țării, care poate îndrăsni și este în stare să țină piept tuturor adversităților pe cari le vor ridica reformele mari pe cari țara le așteaptă dela partidul național-țărănesc. Să se dea la o parte toți acei cari au vanități și interese de satisfăcut, toți cari prin incapacitatea lor încureă lumea, toți acei cari au căzut la examenele pe cari le-au dat când au avut de îndeplinit un mandat primit dela partid, toți acei cari nu simt și nu văd necesitatea sosirii vremii noi în societatea românească.

Da, partidul național-țărănesc nu poate fi decât un partid de stânga, cel mai de stânga dintre partidele serioase ale țării. A răvni după poziții comode de centru pentru a reforma „pe ici pe colo” societatea românească însemnează a supralicita obezitatea burgheză, a da apă la moara liberală, a deschide drum larg unui partid nou de stângă îndrăzneț de care România are nevoie, a da satisfacție lașităților, cari se tem că partidul însușindu-și fapta reformelor radicale ar fi improșcat cu epitetul comunismului. Știm că și liberalii, acum 60—70 de ani, fuseseră botezați socialisto-comuniști când încercau să realizeze oarecare reforme, mai îndrăznețe; avem, deci, în această privință, oarecare tra-

Se vorbește acum de anumite „reintegrări” ale partidului național-tărănesc, adică de revenirea în partid a vaidiștilor pocăiți cari acum câțva timp au voit să torpileze național-tărănismul crezând că mulțimea românească îi va urma pe ei. După ce au purtat prin țară un program hilariant, după ce au fost demascați în toată imorala nepotrivire dintre vorbele și felul lor de viață, după ce li-s'a întors spatele în majoritatea județelor țării unde și-au recrutat ea „frunțași” pe toți exoflitiții partidul național-tărănist, crede oare cineva că acești oameni s'ar mai putea înapoia în partidul împotriva căruia au improșcat toate insultele și toate trivialitățile?. Dacă cineva totuși crede, atunci să afle din timp că se înșală amarnic.

Indată ce acești reacționari pescuitori în conștiințele firave ale tineretului și ale paraponiștilor bătrâni s'ar apropia numai de partidul național-tărănesc, din acest partid s'ar ridica un formidabil protest și strigăt: pe aci nu se mai trece! Cunosc sentimentul și hotărârea tineretului național-tărănist în această privință, precum și gândul oamenilor vârstnici de bine, identificați deplin cu doctrina acestui partid. Partidul să nu mai primească niciun naufragiat al politicii românești, pe nimeni din cei cari gândesc și făptuiesc altfel decât sincer democratic. Unitatea de gândire, identificarea perfectă cu programul partidului înseamnă unitate, vigoare și eficacitate în acțiune. Oricine nu simte și găndește în unison, dăunează luptei partidului; evident, vorbim aici de liniile mari ale doctrinei nu de detaliile aplicațiunilor asupra cărora oamenii se pot pune ușor de acord.

Partidul național-tărănesc nu trebuie să primească în rândurile lui pe nimeni dintre acei cari au fost sau sunt situați în dreapta lui. Partidul să fie deschis numai oamenilor cu simțire și gândire sincer democratică. Iar dacă în acest partid mai sunt — și noi știm că sunt — reziduuri reacționare să fie pofțite să plece.

Acesta este răspunsul ce trebuie dat cu hotărâre tuturor svonorilor în legătură cu infiltrațiunile probabile în partidul național-tărănesc.

V. J.

D. Ion Mihalache vorbește tineretului

La sfârșitul lunei Noemvrie s'a ținut la Câmpulung congresul tineretului național-tărănist din Muscel, viguroasă manifestare a generației tinere muscelene, solidară până la supremul sacrificiu cu marele conducător ridicat de pe plaiurile acestui județ. La acest congres, Președintele partidului național-tărănesc a spus, între altele:

„... Europa, astăzi, lumea întreagă mâine, este frământată de două mari vânturi: bolșevismul și hitlerismul sau fascismul.

Pentru România, oricare din ele înseamnă catastrofă mai ales în împrejurările zilei de azi; iar a le cere, înseamnă nebunie din punct de vedere românesc.

Și totuși, se ivesc oameni și la noi cărora li se suie zi cu zi temperatura la cap și predispuși spre nebunie, ne somează să înnebunim cu totul și cât mai repede cerând să mergem neapărat ori pe tiparul Berlinului, ori pe tiparul Moscovei.

A adopta sistemul bolșevic ar însemna: înlături monarhia, înlături religia, înlături proprietatea sub orice formă, chiar aceea țărănească, înlături libertatea — pentru ca în numele unei restrânse muncitorimi industriale, statul să fie totul: agricultor, comersant, industriaș, bancher, tot, tot; cine se împotrivesc: spânzurătoare.

Câte jefite de milioane de oameni a costat pe Rusia și acest sistem — silit să dea înapoi, totuș, sub forța țărănilor care nu-l inghit — știm cu toții.

Se potrivește el României?

Și totuș sunt oameni, Români, care-i cer așa!

A adopta sistemul hitlerist înseamnă acelaș lucru:

Și se găsește la noi Români — și încă „naționaliști” și încă dascăli de naționalism care să ne bucure și să îndemne la acest lucru.

Noroc că lumea îi cunoaște. Șefii lor se recrutează prin răsufăturile politicii țării — desperați cari nu mai au nici o nădejde — fugari și dezertori de războiu — sau veneticii de peste hotare cu sânge amestecat din fel de fel de nații — care... ne dau nouă și tineretului lecții de românism, naționalism, patriotism.

O monarhie vasală Berlinului, — care în propria lui țară nu mai admite monarhia; înlătură biserica — „hitleriștii” noștri ridicoli, se prefac a nu ști, și sunt încă și clerici mai mărunți sau mai înalți, care ignorează că hitlerismul a declarat războiu bisericii și cer întoarcerea la păgânism cu zeul Wothan; Statul dispunând în totul ce ai să faci cu agricultura, comerțul, industria;

înlătură libertatea —

Deosebirea nu este alta de cât căzarmă care la porunca Plutonierului major să fie gata a călea tratate, a sparge frontiere, a cuceri țări, a servi popoare.

Deosebirea nu este alta de cât căzarmă care la porunca plutonierului fascist, fabricanții, iar în mâna dictatorului comunist, muncitorii din fabrică.

Dacă înlăuntrul hotarelor respective este treaba popoarelor fiecăruia din cele două dictaturi să hotărească — apoi pentru noi România, grija este și mai mare, pentru-că amenințările de săbii încrucișate se fac peste capul nostru.

Dictatura germană declară războiu dictaturii comuniste; dictatura comunistă răspunde că va pedepsi pe cel ce amenință chiar acasă la el.

Dar între Germania și Rusia este România, Cehoslovacia, Polonia.

Și bătaia se va da acasă la noi.

Și vom suferi noi și pustiirile războiului, și pustiirile hotarelor noastre.

... Idealul de stat românesc este:

Cu monarhie, cu religie, cu familie, cu proprietatea individuală dar organizate și disciplinate prin cooperatie și stat, prin libertate disciplinată și cu răspundere, prin autoritate dar legale, prin gospodărie cinstită făcute din punctul de vedere al celui care muncește și luptă nu al celui care exploatează și stăpânește.

Acest stat național românesc nu este nici ca cel comunist, nici ca cel fascist, nici ca cel liberal.

El este românesc adică pe numele lui adevărat: țărănesc. Dacă n'ar fi un partid politic, care să poarte acest nume, toată lumea ar recunoaște că aceasta e formula românească' statul național-țărănesc.

Dar nu vor, pentru-că se prefac a-l confunda cu statul de partid, sau de clasă.

Pe noi nu ne interesează calculele lor.

Ne interesează salvarea neamului.

Aceasta este idealul de stat românesc.”

DATORIA TINERETULUI.

„Pe acesta să-l cultive și adâncească tinerii. Va fi o concepție plină de roade și pe terenul național și pe cel social, economic, cultural, etc. Pentru aceasta se cere o țărănime nouă, eșită din incultură, mizerie a sănătății, primitivitate gospodărească.

Această țărănime trebuie încadrată de tineret și cărturari.

La această operă vrem să-i ducem.

Partidul național-țărănesc voește să devine armatura betonului armat, care va fi noua țărănime la temelie noului edificiu ce se chiamă statul național-țărănesc“.

Dl. Mihalache mai vorbește despre adevărata chemare a tineretului, greșala ce se face în educația, burocratismul și papagalismul, care îndrumă numai la slujbe de stat nu și la ocupații practice, despre ce trebuie să fie pregătirea premilitară, etc.

Felicită tineretul din Muscel pentru pilda de naționalism curat și constructiv ce a arătat prin fapte.

Face un apel la vechile cadre de a ajuta dezvoltarea tineretului.

Și încheie:

„Dragă mi-e pământul verde de stejari bătrâni și falnici; dragă mi-e dumbrava verde de brazi tineri ce înalță creștelele drept către soare.

Dar mai drag mi-e codrul verde unde arboretul tânăr de brad se dezvoltă la adăpostul fagilor și mestecenilor albi.

Aci văd și prezentul și viitorul, îmbrățișându-se, sprijinindu-se rezistând, împedobind, asigurând viitorul.”

Jaloane în politica externă

D-l I. Mihalache, președintele național-țărănesc, a făcut o strălucită expunere în Comisia de afaceri externe a Parlamentului la 12 Dec. Desprindem numai câteva crâmpes din această expunere:

„.... În simțământul nostru apasă o mare îngrijorare în vederea căreia trebuie să dirijem forțele noastre comune. Să vedem care sunt criteriile în conducerea politicii externe. Un lucru exclud delat început: nu este permis ca într-o țară conștientă fiecare partid politic să-și aibă politica sa externă. Nu este permis să punem simpatiile noastre de partid pe planul întâi al preocupărilor de politică externă.

Nu este permis deasemenea să facem din diferențierile sociale, din nepotrivirile sociale, platforme de înțelegere dela stat la stat.

Și îmi permit a crede că din acest punct de vedere cei care pretind că lucrează împotriva primejdiei ruse pe un astfel de plan, îi vin în ajutorul ei, pentru că în Rusia nu mai sunt astăzi diferențieri de clasă: Rusia poate să găsească aliați pe acest plan în toate țările, fără ca burghezimea din celelalte țări să găsească alianțele respective în țara rusească.

Îmi este indiferent cine guvernează Franța, îmi este indiferent cine guvernează Germania. Ceiace mă interesează este următorul lucru: punctul de vedere românesc este ajutat ori este îngreuiat de această situație?

Este și nesperios. Noi românii am terminat treburile noastre românești ca să ne permitem să dăm lecții bieteii Franța sau bieteii Germanii? Adică salvarea Germaniei, salvarea Franței, dacă trec printr-o anumită primejdie, depind de criteriile noastre de aici?

Nu este o necesitate să coordonăm eforturile pentru îndreptarea lucrurilor din România, fără să ne interesăm de ce se petrece în alte state, care își au ele grija lor, care totdeauna au știut în momentele grele să-și găsească cea mai bună soluție?

Le aceia este nesperios și este și păgubitor, pentru că dacă vom face așa, cu foarte bună dreptate au și statele acelea dreptul să se amestece aici în lăuntru la noi.

Evident, popoarele trăesc și cu sufletul, dar trăesc și cu pâine.

Exponent al unui partid politic care în programul său este pătruns esențialmente de nevoile agricultorilor, îmi dau socoteala de ce câștig mare ar fi pentru țara noastră ca la primatul frontierilor să pot adăoga cu toată satisfacția și criteriul economic, că îmi îngrădesc interesele mele cât mai strâns cu țările acelea care îmi procură mărfurile mele și mă ajută în existența mea.

Dar între una și între alta, noi, reprezentanți ai partidului național-țărănesc, ai agricultorilor în special, preferăm să vindem câteva mii de vagoane de grâu sau de porumb mai puțin pe an cui îi trebuie, decât să primejduim hotarele noastre.”

Problematika socială a tineretului de astăzi

Distinsul intelectual, d-l Prof. T. Anastasiu, director al publicațiunii „Gazeta Ciucului” care apare de 7 ani la Gheorgheni-Ciuc în excelente condițiuni redacționale, a trimis ziarului „Dimineața” articolul de mai jos pe care noi îl reproducem:

S'a spus adesea, că tineretul intelectual din vechiul regat ar fi semnalat absența preocupărilor spirituale la tineretul intelectual al Ardealului. Ar fi o enigmă greu de deslegat, când nu se întâmplă să fie greșit și tendencios explicată.

Răsfoind revistele și ziarele timpului arareori s'ar întâlni contribuția acestui tineret la problemele care frământă gândirea celor care au astăzi între 18—28 ani, pe când dincolo, în vechiul regat, o anumită pasiune pentru dialectică și pentru idei, ar menține o puternică efervescență spirituală.

Care să fie cauza acestui fenomen care ar neliniști de câțiva ani o parte din tinerimea intelectuală a vechiului regat... intrigată de acest pasivism al tovarășilor lor de vârstă din Ardeal? Ce i-se reproșează?

Un anumit pragmatism ar împinge acest tineret spre substratul etern ce se ascunde dinapoia jocului de umbre, călăuzindu-l mai puțin spre problema tinerilor din vechiul regat și mai mult spre problemele sociale determinate de actualitate și nerezolvate încă.

Psihologiceste, tânărul ardelean e mai simplu, mai colțuros, și nu suportă temperatura ridicată a problemelor ce transcend realitatea.

Inclinat spre colectivitate, în care el vede o forță socială de înțaiul rnan, el disprețuiește experiențele de viață individuală, subsumând totul, unității sociale pe care o slujește și din care simte că face parte.

Ereditatea istorică i-a transmis experiențe de viață și doruri care es întâlnesc și se realizează numai pe latura politică a Statului național.

Simțind, grație unui anumit intuiționism istoric că procesul de consolidare al noului stat nu s'a terminat încă și se îndreaptă spre o formă de stat necorespunzătoare aspirațiilor colective, tineretul ardelean lasă preocupările subtile ale metafizicii celorlalți tineri, din vechiul regat și se pregătește să cucerească cunoașterea deplină a realităților noastre politice

De aici forța lui de adaptare, dorința profundă de reînnoire a realităților sociale și politice.

Primatul politic asupra spiritualului, coboară adânc din istorie, ca un sacerdoțiu familiar, manifestându-se prin două revednicări principale: ideea de stat și ideea revoluționară.

Mai puțin abstract, în cunoașterea realității, acest tineret ardelean are un puternic instrument de investigație: forța rațiunii pe care o umanizează ușor sentimentul legăturii cu pământul și pe care n'o stâlcească decât arereori, abuzurile formale ale logicei.

Spre deosebire de tineretul vechiului regat, antipozitivist și îmbătat până la desființarea personalității, de metafizică, teologie și misticism, tineretul intelectual ardelean, preuind tragicul sentiment al existenței, se ridică printr'un raționalism militant și democrat, curajos, către culmile unei filozofii etice lipsită poate de suplețe, dar rodnică și fericită în urmări. Aspirațiile vagi, expansiunea fără limitări interioare, un intuiționism care ține mai mult de instinct, obsesiile efluvilor ce vin din inconștient și împiedică energiile sufletești să se canalizeze, determină o răzlețire a individului de grupul social, o desolidarizare de idealurile colectivității.

Or, toate aceste tendințe agresive și anarhice care macină sufletul tinerilor din vechiul regat, aici în Ardeal nu se întâlnesc.

Integrat în disciplina colectivității, tineretul ardelean își asimilează aspirațiile grupului, înăbușind elanul expansiv sau folosindu-l econom și

practic pe latura realizărilor sociale. Două atitudini care răspund la două metode de înțelegere a vieții.

Nu știu dacă generația tânără ardeleană se pricepe suficient, definindu-și bine rosturile și orientările.

Lipsește eseurile de teoretizare.

Pentru o generație politică, cum e tânără generație ardeleană și mai cu osebire pentru o generație revoluționară cu pretenții de înnoire și de organizare, lipsa unui obiectiv precis poate fi dăunătoare.

Mai ales când lipsesc animatorii. Un Rathenau, un Buecher sau un Vogler.

M'am ferit să amintesc pe animatorul fascismului italian sau pe al național-socialiștilor germani, pentru că istoria ne învață că, apariții în genul lor în fruntea generațiilor, chiar dacă se impun prin realizări de moment, precipitează până la sfârșit spre dezastre.

Generația tânără ardeleană, de altfel ca și cea din vechiul regat, are nevoie de animatori de catedră, nu de cei de stradă. Buecher, Vogler și Rathenau s'au prezentat ca profesori de filozofie.

Fără sentimentul coșeșitor al permanenței, cu o rară putere de comprehensiune a vieții și o justă înțelegere a relativismului politic social, generația tânără ardeleană va înțelege ușor noua perspectivă a lumii creiată de sbuciumul societății capitaliste.

Rămâne de văzut dacă va găsi pentru concepțiile ei politice și fundamentarea etică de care, în primul rând se simte nevoie.

Conferințele politice dela Cluj

Secretariatul regional al Tineretului național-țărănist a organizat la Cluj un ciclu de conferințe despre: „Problemele actuale ale Statului și societății românești”, solicitând să vorbească un grup dintre cei mai distinși intelectuali ai partidului național-țărănesc.

Prima conferință în acest ciclu a ținut-o d-l Prof. C. Rădulescu-Motru dela Universitatea din București, Președintele Cercului de studii central al Partidului național-țărănist, vorbind despre „Românism”.

La 29 Novembre a vorbit dl G. Tașcă, profesor la Academia comercială și la Universitatea din București, fost ministru al României la Berlin, despre: „Democrație, corporatism, comunism”.

Dumineca următoare a conferențiat dl Prof. I. Răducanu, Rectorul Academiei comerciale din București, despre: „Țărănismul și naționalismul economic”.

Conferințele s'au ținut în sala mare a prefecturii județului Cluj. De fiecare dată sala a fost tixtită de publicul clujan — vârstnici și tineret — doritor de a asculta cuvântul greu și luminos al unor distinși cărturari despre probleme mari ale ceasului de față.

Tezele susținute de conferențieri au stârnit vie aprobări și discuțiuni: prin aceasta eficacitatea lor a fost verificată. Tineretul, mai ales, a putut asculta glasul altor oameni și temeinicia altor judecăți decât acelea care i-se vără silnic și zilnic în minte și inimă. Sensul just dat românismului de filozoful Rădulescu-Motru, prezentarea superiorității regimului democratic față de alte încercări la modă astăzi făcută de profesorul Tașcă, cunoașterea singurei doctrine politice autohtone — țărănismul — și a naționalismului constructiv prin glasul rectorului Răducanu, sunt totatătea manifestări de înaltă intelectualitate pe care publicul clujan le-a apreciat.

Rezumatele — recunoaștem foarte incomplete — ale acestor conferințe se găsesc în altă parte a revistei noastre.

A doua serie de conferințe din acest ciclu începe la 17 Ianuarie 1937, tot în sala Prefecturii județului Cluj, când va vorbi dl Profesor Virgil

Madgearu despre: „Românizarea vieții economice”. La 31 Ianuarie va vorbi dl Ghiță Pop, fost subsecretar de Stat, despre: „Problema minorităților”, la 7 Februarie dl A. Popov, fost deputat, despre: „Democrație și parlamentarism”, la 14 Februarie dl Prof. Mihail Ralea dela Universitatea din Iași despre: „Țărănismul și noule curente sociale”. Vor mai conferenția apoi d-nii: Petre Andrei, V. Jinga, Dr. N. Lupu, Iuliu Maniu, Prof. Valer Moldovan, Ionel Pop, Aug. Popa.

„ROMÂNISMUL”

La 22 Noemvrie a conferențiat la Cluj despre „Românism” dl Prof. C. Rădulescu-Motru.

Înainte de rostirea conferinței, d. prof. dr. V. Jinga, explică asistenței acțiunea întreprinsă de tineretul național-țărănist pentru clarificarea unor noțiuni centrale a căror înțelegere confuză, mai ales din partea tineretului, întreține o stare de spirit nefirească. D. prof. C. R. Motru, unul din cei mai de seamă reprezentanți ai gândirii democratice românești, va infățișa înțelesul adânc pe care d-sa îl dă noțiunii de „românism”: d-sa tâlmăcind în studii multe și aprofundat fenomenul același cari din organizarea Statului țărănesc își fac un suprem ideal al vieții lor. D. prof. Motru — spune d. Jinga. — nu trebuie să fie prezentat niciunui auditoriu din orice parte a țării, d-sa fiind unul din cei mai de seamă gânditori ai României contemporane. D. Jinga spune, că conferința d-lui Motru inaugurează un ciclu în care se vor dezbate problemele principale ale Statului și societății românești.

ROMANISMUL.

D. prof. Motru începându-și conferința, lămurește asistența că va vorbi despre o problemă pe care d-sa a tratat-o pe larg în una din publicațiunile d-sale recente: „Românismul”.

Românismul este spiritualitatea nouă în care se cuprind credințele neamului nostru. Analizând starea societății de azi, vom găsi două concepții mari ce trădesc: Individualismul, a cărei morală este că, fiecare individ în sfera activității sale este suveran. Această concepție este rezultatul liberalismului, care a ajuns la apogeu în sec. al XIX-lea. La baza acestei concepții este individul, care stă la baza societății, iar societatea este suma aritmetică a indivizilor. Statul este chemat să satisfacă exigențele indivizilor, fiind copia fidelă pe alt plan a concepției individualiste.

O altă concepție este solidarismul, în care unitatea, poporul, stă deasupra individului. În unitatea socială se află dinamicul și în funcție de aceasta trebuie alcătuit statul. Permanentul din viața unui popor trebuie să fie luat în considerare.

Luând ca exemplu poporul român, observăm, că el nu este, structural pur. O suprapunere de infiltrațiuni, cu mai multe sau mai puține influențe, au trecut dealungul istoriei peste acest popor: infiltrațiunea slavă, elină, evree, franceză. Totuși a rămas ceva permanent, neschimbăcios, care alcătuiește caracteristica neamului nostru.

Ună mi-au obiectat — spune conferențiarul, — că n'am sprijinit teza românismului pe ortodoxism, petrucă această concepție ar fi coloana vertebrală a alcătuirii noastre spirituale. Aici este o greșală fundamentală. Biserica lui Crist nu trăiește prin ceeace are un popor, ea fiind pedesupra specificului națiunilor.

Care este deci — dinamicul — baza pozitivă în care s'au înecat toate infiltrațiunile. Aceasta este țărănimea.

Populația țărănească este elementul statornic, care a făcut selecțiu-

nea, după cum a vrut. Unitatea acestei populațiuni dela Sighet până la Tulcea, a păstrat permanentul. Chiar când am cerut lumii apusene să ne dea unitatea politică, ne-am bazat pe această populație românească dela sate. Dacă țărănimea ne-a asigurat existența în trecut, tot ea ne-o va asigura și în viitor. Este ultimul și cel dintâiu sprijin al neamului nostru. În consecință se cuvine să ne îngrijim de această populație pentru că ne îngrijim de viitorul neamului nostru.

Dinamismul bazat pe natura țărăneasă este românismul. Acest românism ne indică și calea viitorului. Când țărănimea o duce rău, e bolnavă, etc., atunci neamul este în pericol. De aceea este nevoie să ne îngrijim de populația dela sate.

Prin două mijloace:

1. Inobilarea muncii țăranului, punându-i la dispoziție multe unelte, instrumente, cari să-i facă munca mai umană.

2. Secțiunea ce trebuie s'o facem pentru prinenirea clasei noastre intelectuale cu cei mai buni și mai dotați fii ai țărânimii.

Satisfăcând aceste exigențe, împlinim unul din marile comanda-mente ale românismului.

Publicul elujan, intelectuali fruntași și multă studențime, au răsplătit cu multe aplauze expunerea distinsului conferențiar care, apoi, s'a întreținut îndelung cu un numeros grup de tineri național-țărăniști.

„Democrație, corporatism, comunism“

Este conferința pe care a rostit-o la Cluj, dl. Prof. Gh. Tașcă, la 29 Noemvrie.

Conferențiarul a început prin a arăta, că organizația socială de astăzi nu este aceea pe care o combat, inutil, anumiți doctrinari. S'a scris mult împotriva Statului individualist al zilelor noastre fără ca el să existe undeva. Individul complet liber, stăpân pe toate inițiativele și actele sale, nu mai există nici un Stat civilizată. Statul este prezent oriunde activitatea individului depășește anumite limite, fie pentru a-l favoriza, fie pentru a-i mărgini efectele dăunătoare pentru obște.

FORMAREA STATULUI INDIVIDUALIST.

Statul individualist, care a apus, s'a format printr'o luptă de veacuri. Cu vremea individul a ajuns să câștige anumite drepturi individuale cari au fost concretizate de revoluția franceză în declarația „drepturilor omului“. Individul existând înaintea societății a fost firese, ca el să ajungă întâi la patrimoniul libertăților sale și apoi societatea. Nici odată însă individualismul nu a fost conceput ca o anarhie a spiritelor și a lucrurilor.

Deschizând o paranteză, conferențiarul se ocupă de doctrina militată de d. M. Manoilescu în studiile sale. Susținerile d-lui M. M. sunt exagerate, chiar ireale, d-sa criticând un regim social și economic, care nu există: liberalismul. Citind din cărțile d-lui M. M. și mai ales din „Secolul corporatismului“, d. Tașcă combate susținerile acestuia atât cu temeinice argumente proprii, cât și cu citațiuni din autori celebri.

INTERVENȚIONISMUL DE STAT.

Totdeauna Statul, chiar când nu intervine direct în viața economică, a influențat-o pe aceasta. Astăzi Statul este prin excelență intervenționist în toate domeniile de activitate, cari depășesc cât de puțin interesele imediate ale individului. D. Tașcă infățișează o serie lungă de intervențiuni ale Statului modern în cele mai dispărate domenii. Unde

vede d. M. M. Statul imaginar pe care d-sa îl combate cu atâta înverșunare, se întreabă d. Tașcă.

Corporatismul liber consimțit, nu există nicăieri. Il avem, impus pe care dictatorială, în Italia, Rusia, Portugalia, cu rezultate cari din cauza acestei silnicii nu pot fi concludente. Natura intimă a diverselor ramuri de activitate profesională exclude o armonizare a intereselor pe cale de organizare corporatistă. Argumentarea conferențiarului este amplă și convingătoare. Teoria d-lui Manoilescu are în d. prof. Tașcă un viguros și dificil adversar; la conferința din Cluj, edificiul doctrinar al d-lui M. M. a fost viguros druncinat. Dealtfel, zicem noi cei din asistență, d. Manoilescu își ia sigur sarcina ca la răstimpuri destul de mici să-și răstoarne argumentațiile anterioare punându-le în loc — cu mare reclamă și sgomot — teorii noi cari au o existență tot atât de mare ca și cele de mai înainte. Lipsită de pregătire economică și juridică serioasă, inteligența d-lui M. M. îl poartă pe d-sa în variate domenii de gândire, elaborând doctrine pe cari apoi le eșafodează. Acest „harakiri“ doctrinar îl desprind toți acei cari citesc toate lucrările d-lui M. M.

RAFORTURILE DINTRE STAT ȘI NAȚIUNE.

Conferențiarul se ocupă de raporturile dintre Statul modern și națiune, arătând că pentru realizarea scopurilor națiunii trebuie să mergem pe calea cooperatizării vieții economice, care va avea o repercursiune apropiată și asupra stărilor sociale și spirituale. D. Tașcă explică logice de ce Statele industriale sunt mai bogate decât cele agricole.

Astăzi Statele se găsesc într'un armistițiu: ele se pregătesc de război.

Ca încheiere, conferențiarul spune că lumea luptă din timpuri îndepărtate împotriva dictaturilor cari nu pot fi decât stări de tranziție în viața unei societăți. Astăzi lumea face același lucru. Nu este posibil să se încredințeze toată viața unei țări unui singur om, oricât de excepțional ar fi el, pentru că opera durabilă de organizare și progres ale unui Stat, nu pot fi rezultatul muncii unui singur om, ci al muncii tuturor. Conferențiarul adresându-se în special tineretului din sală, dă îndemnuri pentru munca fiecăruia în marea colectivitate națională, fiecare trebuind să-și poartă lua răspunderea într'un domeniu anumit, pe care va fi chemat să-l conducă. Impotriva dictaturii de orice fel trebuie să se dea lupta concentrice, ea dăunând evoluției firești a Statelor.

Conferința d-lui Tașcă ascultă cu multă atențiune a fost viu aplaudată de numeroasa asistență venită să asculte pe distinsul profesor.

„Țărănismul și Naționalismul economic“

Dl. Ion Răducanu, Rectorul Academiei de Inalte Studii Comerciale și Industriale din București, fost Ministru, a vorbit la Cluj, la 6 Decembrie despre „Țărănismul și Naționalismul economic“.

D-sa începe prin a arăta că prezenta conferință nu este decât o completare a câtorva conferințe ținute la Radio, despre naționalismul economic în legătură cu problema muncii, a capitalului, a întreprinderii, etc.

Făcând abstracție de țărănism, ca partid politic, el este și o doctrină. Întrebarea ce se pune este, dacă țărănismul este sau nu o concepție de viață ce imprimă și recomandă un sistem de viață? Dacă da, atunci în ce raport se găsește en naționalismul economic?

În istoria așa de frumoasă a doctrinelor economice naționalismul economic este o doctrină nu de dată recentă. Întâiu a fost o realitate istorică și o necesitate politică și pe urmă s'a format ideea naționalismului economic. Întâiu a fost fapta și pe urmă cuvântul.

Odată cu înjghebarea statelor moderne s'a născut necesitatea protecției activității economice interne. Mercantilismul a fost prima doctrină a naționalismului economic. Statul ca factor politic, în epoca monarhiei absolute — identificat cu Regele — a înjghebat statul național economic.

Naționalismul economic a luptat și a reușit să privească economia unei națiuni ca o unitate. Deci, în ziua în care s'a afirmat această unitate, s'a născut și doctrina naționalismului economic, adecă în ziua în care s'a văzut că Națiunea este o unitate a apărut și Economia Națională.

Mercantilismul a dat o unitate statului în interior, distrugând barierele interne prin o politică de protecție față de alte state așa cum a știut mercantilismul să dea. Mercantilismul s'a afirmat mai ales în domeniul politicii economice prin protecționism și de aceea a fost numit — pe nedrept — numai un sistem economic, mai ales pentru că nu s'a apreciat crearea unității economice interne.

Au trecut trei veacuri dela această transformare a statelor cu ajutorul mercantilismului. În timpul din urmă a apărut într'o țară europeană sistemul național de economie politică. Într'o epocă în care Germania apărea un labirint de state, Friedrich List — mult nedreptățit de nația sa — preconizează sistemul său de economie națională.

Prin sistemul național de economie se cercetează viața economică a națiunii deslipită de viața individului pe care o subordonează și despărțită de economia cosmopolită internațională.

În veacul al XIX-lea ideile individualismului și a cosmopolitismului sunt în apogeu. Individul era totul, statul cel mult un produs al unui contract. Națiunea din punct de vedere economic nu exista. Activitatea economică a individului avea nevoie de piața largă mondială.

Doctrina naționalismului economic a fost propagată cu pasiune genială de către List. În urmă a fost câțiva economiști francezi care au adaptat-o, iar azi este admisă de toată lumea și aplicată de către toate țările.

Dacă naționalismul economic privește națiunea ca o unitate, deci ceva mai superior decât individul, atunci această doctrină trebuie să fie de acord cu totul, de acord cu permanentul vieții unei națiuni.

Prin naționalism se înțeleg felurite lucruri. Sunt mai multe feluri de naționalisme: de fațadă, gălăgios, manifestat prin vorbe și naționalismul faptei, plin de evlavie, al muncii tăcute după expresia lui Carlyle.

Naționalismul este un instrument de construcție și de dezvoltare al unui popor. Avem în trecutul nostru minunate dovezi, că acei cari au făcut numai gălăgie, au dispărut în negura vremilor, dar cei cari au fost cu adevărat naționaliști, au rămas și sunt permanent prezenți în viața poporului. Fapta curată nu moare se transformă în patrimoniul vieții naționale. Generațiile trecute ne-au dat patrimoniul de azi, noi trebuie să-l păstrăm. Nu trebuie să împrumutăm orice haină străină de peste hotare. Avem strămoși și din faptele lor ne putem inspira și inobila sufletul. Un Bărnăuțiu, un Bălcescu, și alții, răspund prin faptele lor chemării noastre naționale. Prin faptele înaintașilor noștri noi am avut unirea suflătoare înaintea de unirea politică.

Naționalismul adevărat se manifestă în toate domeniile de o activitate a unei națiuni. Avem naționalism cultural, care porcede din unitatea spirituală, naționalismul moral (etic), estetic (în artă), etc. Prin analogie putem spune, că avem și un naționalism economic.

În doctrina naționalismului economic nu profitul material este țelul activității economice, ci productivitatea întreprinderii pusă în slujba interesului național. Nu goana după câștig este deviza naționalismului economic. Pentru naționalismul economic viața materială este un mijloc pus în serviciul națiunii.

Individualismul punează bază pe valoarea materială, naționalismul economic poate pune preț și pe munca ce nu aduce câștig. Producția

industrială are o valoare mai mare decât producția agricolă. Aceasta este o apreciere individualistă. Pentru că, se poate întâmpla ca producția agricolă să aibă o valoare mai mare din punct de vedere economic național, pentru că populația în majoritatea ei se ocupă cu agricultura. Ori, rezultatul material în această direcție nu este așa de vizibil ca în industrie. În știința economică este mai important ce nu se vede, deci și rezultatul muncii agricole este mai important, dar mai greu de sesizat. Cu cât societatea este mai puțin educată, cu atât tinde mai mult spre rezultate vizibile.

Pentru economia națională este mai important ce e productibil, decât ce e rentabil. Poate o activitate să dea pentru individ o pierdere, dar pentru economia națională să fie rentabilă. În aceste cazuri am o productivitate mai mare fără să am o rentabilitate. De exemplu, Statul crede, că este în interesul național de a desface sarea cât mai efin. Se desface pe piață aproape sub prețul de cost. Productivitatea e mare, rentabilitatea este minimă, dacă nu inexistentă.

Aici se observă deosebirea de vederi și de judecată între două lumi; naționalismul economic și individualismul economic.

Naționalismul economic se deosebește și de colectivism. Pe când naționalismul economic pleacă dela o realitate istorică, dela națiune, comunismul face abstracție de națiune, lăsând la o parte orice este legat de specificul național.

Comunismul și individualismul stau pe același plan: unul vede numai individul, altul numai societatea. Unul vede numai pomul și altul numai pădurea. Naționalismul economic vede pomul încadrat în pădure. Individul cu interesele sale încadrat în interesele mari și permanente ale națiunii. Individul este un val ce trece din marea ce rămâne, permanentul națiunii.

Naționalismul economic este diferit dela țară la țară. Fiecare popor se găsește în anumite condiții istorice și economice: în faza agrară, în faza industrială. Problema grea este cum se pot îmbina aceste stări diferite de dezvoltare.

Naționalismul economic nu poate da rețeta, ca un doctor, pentru aceleași boale aceleași rețete. Pentru că în viața economică fiecare stat are condiții specifice de fapte și de dezvoltare. În consecință în fiecare țară naționalismul economic va apare sub o formă diferită. Dela război în fiecare țară s'a aplicat și se aplică naționalismul economic. Mai ales în țările noi, din sud-estul european doctrina naționalismului economic promovează dezvoltarea economiilor naționale a acestor țări. Toate țările acestea (Jugoslavia, Bulgaria, Grecia, România, etc.), duc o politică neo-mercantilistă, bazându-se pe premiza că nu există o independență politică fără o independență economică.

Când s'a încheiat rușinosul tratat cu Germanii la București, în momentul acela scoteam revista „Independența economică“, profesând în paginile ei nu izolare, sau antarie ce însemnează mizerie, ci ceream să punem în valoare la maximum tot ceceea putem să înzestram prin muncă și bogății naturale în economia națională.

Nu există stat, care să poate profesa un principiu economic absolut independent; așa sunt repartizate bogățiile pe suprafața pământului, că noi avem petrol, alții cărbune, alții fier, etc.

De aceea independența economică nu exclude raporturile economice cu străinătatea, le subordonează în permanență folosului național.

Înainte de război naționalismul economic a ridicat la puteri de viață nouă sentimentul național. După război el s'a impus mai ales acolo unde se credea inexistent. În Turcia s'a aplicat și se aplică naționalismul economic cel mai feroce. Industrie în Turcia veche — bolnavul Europei — n'a existat. În noua Turcie se face o politică cu caracter protecționist și se dezvoltă o industrie națională.

După ce am trecut în revistă câteva idei despre naționalismul eco-

nomie, se vedem, ce legătură este între el și țărănism. Din mediu economic se plămădesc concepții de viață la popoare. Există un duh care — în baza istoricului — le orientează pe toate și toți trebuie să se supună. Vai de țara în care toți să cred că au numai drepturi și nimeni datorii. Pentrucă fiecare nu trebuie să trăiască numai pentru el și prin el, ci prin și pentru ce este permanent. Găsim în trecutul nostru multe aspecte ale naționalismului. Față de panslavism deoparte și pangermanism de alta, Bălcescu a spus un pan-românism.

Concepțiile de viață nu se împartă. Generația de azi trebuie să se adape la trecutul nostru național și de acolo, din isvorul nesecat al vieții țaranului, să se inspire. Impotriva concepțiilor de import s'au ridicat mulți oameni cari au căutat isvor de inspirație în viața țaranului român. Un Ion Ionescu dela Brad, un Eminescu — spirit clar-văzător, ce reprezintă o minunată sinteză a sufletului românesc, — Cogălniceanu, cu a sa reformă agrară; Bărnăuțiu, cu al său catehism al naționalismului și democrației, etc., sunt tot atâtea exemple pentru orientarea noastră.

Din apele curate ale trecutului nostru, atât cât este țărănismul, putem să asigurăm viitorul acestei națiuni. Într-o vreme, în care toată lumea bate monedă stricată din naționalismul românesc, noi venim cu moneda cea adevărată. Pentrucă, după cum a spus și Cogălniceanu, naționalismul nu se poate confunda cu două mii de boeri, tot așa azi naționalismul nu se poate confunda cu câțiva monopolizatori ai acestei idei.

Naționalismul, ca și viața însăși a Națiunii, trăește în orice comunitate etnică. Comunitatea cea mai națională este țărănimea. Țărănismul este o concepție a pământului și sufletului românesc. Țărănismul nu este nici individualism și nici colectivism. Țărănismul este pentru libertate și proprietate, pentrucă libertatea fără proprietate este dreptul de a muri de foame. Dar și libertatea și proprietatea în înțelesul țărănismului au un cuprins relativ. Proprietatea este o funcție socială și națională, iar libertatea este îndrumată în cadrul vieții naționale. Drepturile de libertate și proprietate trebuie să se incadreze în drepturile totalitare ale națiunii.

Este o datorie pentru noi să asigurăm dreptul la munca productivă claselor sărace și mai ales țărănimei, Țărănismul este un instrument de luptă pentru asigurarea dreptului la viață a țărănimei. Atât timp cât țărănimea noastră va fi distrusă de toate bolile: tuberculoză, boli sociale, etc., atâta timp viața națiunii noastre este în pericol. Cu atât mai îndreptățit este țărănismul, cu cât se bazează pe categoria cea mai autentică românească, țărănimea. Deci naționalismul acela este adevărat, care are la bază o realitate socială.

Pentru ce s'a născut țărănismul, pentru a lua locul altor formule sociale și politice? Nu. S'a născut ca o rezultată a frământărilor sociale ale clasei noastre țărănești.

De aceia este nevoie să simțim și să primim puteri de viață nouă, adaptându-ne la virtuțile neamului și îngrijându-ne de nevoile lui.

Jucați cu încredere la

LOTERIA DE STAT Colectura Oficială

Sediul Central pentru Transilvania: Cluj, Str. Regina Maria 46.

O vastă și norocoasă organizație!

Sumarul revistei noastre pe anul 1936

No. 1

- Ion Oancea-Ursu*: Mitul în statica și dinamica socială.
Ing. Gh. Brânduş: Atributele numărului.
Victor Jinga: Statul burghez și cooperatia.
C. Mitrea: Creditul în agricultură.
Moldovan E. Roman: Neofiziocratism. Datele problemei naționale.
Insemnări, Recenzii.

No. 2—3

- B. I. Schiopu*: Feudalismul financiar.
Corneliu Albu: Germania și securitatea europeană.
* *Eduard Mezincescu*: Substratul manevrelor hitleriste în România.
V. J.: Era să fie revoluție!
E. M.: Statul totalitar.
Augustin Tătaru: Activitatea cooperatistă studentească la Cluj.
Demascarea mișcării de dreapta prin ea însăși. (Serisoarea d-lui *Gh. Beza*).
Insemnări, Recenzii.

No 4.

- Valeriu Novac*: Supraproducția intelectuală și democrația.
Aurel Pampu: Sisyphos sau despre demagogia natalistă.
B. I. Schiopu: Capitalism și războiu.
Iuliu Gheție: O gravă problemă socială: subnutriția țăranului.
* *Ed. Mezincescu*: Glose pe marginea alegerilor din Franța.
Victor Jinga: Studențimea și d. Ion Mihalache.
Insemnări, Recenzii.

No. 5—6

- Victor Jinga*: Țărănimea din Ardeal în fața prefacerilor.
I. O. Ursu: Din sociologia partidelor politice.
Mircea Biji: Diferențierile structurale în pătura țărănească.
B. S. Blaga: Țărănimea în prefacerile din Spania.
Artur Anderco: Democrație și tineretul intelectual.
E. Mezincescu: Domnul Iuliu Maniu s'a rostit.
Ion V. Tarfia: Țăranul român.
Insemnări, Recenzii, Revista-Revistelor.

No. 7—8

- Chemare către tineretul din Ardeal și Banat.
* *V. Novac*: Cultura democratică și țărănimea.
C. Drăgulescu: Aspecte din economia dirijată a statelor fasciste.
I. Georgescu: Școala și reformele mari ale statului.
I. Udrea: Antagonisme; între esențial și superficial.
Insemnări.

No. 9—10

- Bucur Schiopu*: Războiul imperialist.
N. Octavian: Lupta pentru acapararea materiilor prime și războiul.
Victor Jinga: Țărănimea și Pacea.
Mircea Biji: Pacifismul hitlerist.
* *V. Novac*: Războiul, ruina culturii.
Gh. Dragoș: Sub apăsarea unei ipoteci.
I. V. T.: Supremul naționalism: o țărănime sătulă, conștientă și progresistă.
Insemnări, Recenzii.

No. 11—12

- C. Rădulescu-Motru*: Politica și Biserica.
* *E. Mezincescu*: Situația țărănimea în Italia fascistă.
Petru Manu: Structura economică a statului țărănesc.
Aurel Vlășceanu: Drumul spre biruință.
Ion Georgescu: Școala primară în statul țărănesc.
V. Vlasu: Țărănimea și muncitorimea în cadrul economiei dirijate.
Insemnări, Revista-Revistelor.

LOTERIA DE STAT

Nu uitați lozul pentru

TRAGEREA
FINALĂ

din

15 Februarie 1937

La această tragere se distribuie jucătorilor:

44.623 câștiguri

în valoare de

Lei 289.132.196